

**LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
PRAKTIKOS APŽVALGA**

2023 M. BALANDŽIO 1 D.–2023 M. BALANDŽIO 30 D.

**APŽVALGĄ PARENGĖ LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
TEISMŲ PRAKTIKOS DEPARTAMENTAS**

TURINYS

I. ADMINISTRACINĖS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SRITYJE.....	4
4. NORMINIŲ ADMINISTRACINIŲ AKTŲ TEISĖTUMO PATIKRA.....	4
<i>Dėl Vizos išdavimo tvarkos aprašo 87 punkto ir Aprašo 10 priedo pripažinimo Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktams prieštaraujanti legislatyvine omisija.....</i>	<i>4</i>
<i>Dėl draudimo registruoti transporto priemonės Lietuvos Respublikos kelių transporto priemonių registre, kol jos nėra išregistruotos iš Lietuvos nacionalinės Šengeno informacinės sistemos.....</i>	<i>5</i>
5. RINKIMAI, REFERENDUMAI IR POLITINIŲ PARTIJŲ VEIKLA.....	7
<i>Dėl įpareigojimo iš naujo organizuoti pakartotinį balsavimą mero rinkimuose.....</i>	<i>7</i>
<i>Dėl išankstinio balsavimo vietų skaičiaus, viešojo transporto į išankstinio balsavimo vietas nebuvimo, Lietuvos šalių sąjungos narių buvimo prie rinkimų apylinkių balsavimo patalpų bei jų viduje rinkimų dieną įtakos, sprendžiant dėl rinkimų biuletenių perskaičiavimo.....</i>	<i>8</i>
6. SVEIKATOS APSAUGA	10
<i>Dėl lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos skyrimo šeimai, auginančiai neįgalius vaikus.....</i>	<i>10</i>
8. UŽSIENIEČIŲ TEISINĖ PADĖTIS	11
<i>Dėl išvados apie užsieniečio keliamą grėsmę valstybės saugumui nepagrįstumo, kai tokia išvada daroma remiantis vieninteliu faktu – atsakymu į Migracijos departamento klausimyno klausimą „Jūsų nuomone, kam priklauso Krymas?“ .....</i>	<i>11</i>
20. CIVILINĖ ATSAKOMYBĖ UŽ ŽALĄ, ATSIKADUSIĄ DĖL VALDŽIOS INSTITUCIJŲ NETEISĖTŲ VEIKSMŲ	12
<i>Dėl ūkio subjekto patirtos žalos Covid-19 ligos (koronaviruso infekcijos) pandemijos metu laikinai taikant ribojimus teikti odontologijos ir grožio paslaugas.....</i>	<i>12</i>
<i>Dėl nuolatinio vaizdo stebėjimo policijos areštinės kameroje, kai į kameros stebėjimo lauką patenkantis sanitarinio mazgo vaizdas tik iš dalies užtušuojamas techninėmis priemonėmis .....</i>	<i>13</i>
<i>Dėl pradėtos lygtinio paleidimo procedūros neužbaigimo .....</i>	<i>14</i>
21. VALSTYBĖS TARNAUTOJO STATUSO ĮGIJIMAS, PASIKEITIMAS, PRARADIMAS IR ATSAKOMYBĖ.....	15
<i>Dėl diplomatinės tarnybos rezervo ir į jį įrašytų asmenų statuso, panaikinus teisės aktą, kuriuo vadovaujantis toks rezervas buvo suformuotas .....</i>	<i>15</i>
<i>Dėl viešo draudžiamos simbolikos naudojimo socialiniuose tinkluose .....</i>	<i>16</i>
22. KITI SU VALSTYBĖS TARNYBA SUSIJĘ KLAUSIMAI.....	17
<i>Dėl pareigūnų, kurie vieni augina vaik(-us) iki keturiolikos metų, kasmetinių atostogų trukmės bei senaties termino reikalavimui suteikti nepanaudotas kasmetines atostogas eigos pradžios .....</i>	<i>17</i>
24. VIETOS SAVIVALDA	18
<i>Dėl mero politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigybių skaičiaus nustatymo, nesant dėl to pateikto mero siūlymo .....</i>	<i>19</i>
26. ASMENS DUOMENŲ TEISINĖ APSAUGA	19
<i>Dėl duomenų subjekto neinformavimo apie ilgą laiką vykdyto asmens duomenų rinkimo nutraukimą.....</i>	<i>19</i>
36. GINKLŲ IR ŠAUDMENŲ KONTROLĖ	20
<i>Dėl netinkamo teisinio pagrindo nurodymo priimant sprendimą dėl leidimo laikyti (nešiotis) ginklus galiojimo pratęsimo .....</i>	<i>20</i>
37. BAUSMIŲ VYKDYMO IR SUĖMIMO SĄLYGOS	21
<i>Dėl galimybės nuteistiesiems pataisos įstaigose turėti bei naudotis nosies ir ausų epiliatoriais .....</i>	<i>21</i>
41. KITI GINČAI VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SRITYJE	22

<i>Dėl IP adreso svarbos vertinant, ar asmuo davė sutikimą gauti naujienlaiškius .....</i>	22
<i>Dėl fizinių asmenų įtraukimo į bylą, kurioje nagrinėjamas juridiniam asmeniui paskirtos poveikio priemonės už Užimtumo įstatymo pažeidimus teisėtumo ir pagrįstumo klausimas.....</i>	22
II. ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENA	23
43. TEISĖ KREIPTIS Į TEISMĄ IR JOS REALIZAVIMAS	23
<i>Dėl ABTĮ 18 straipsnio 2 dalyje nurodytų subjektų veiksmų ginčijimo .....</i>	23
<i>Dėl generalinio prokuroro rezoliucijos, kuria pritarta tarnybinio pažeidimo konstatavimui.....</i>	24
<i>Dėl reikalavimo įpareigoti instituciją priimti signatarą .....</i>	24
<i>Dėl teritorinio teisingumo ginčijant Lietuvos administracinių ginčų komisijos sprendimą atsisakyti priimti skundą.....</i>	25
<i>Dėl skundo padavimo termino ginčijant VĮ Registrų centro sprendimą.....</i>	26
54. SKUNDO PALIKIMAS NENAGRINĖTU	26
<i>Dėl tinkamo pranešimo apie posėdį.....</i>	26
<i>Dėl reikalavimo formuluotės ir skundo padavimo termino pagal Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymą.....</i>	27
60. PROCESO ATNAUJINIMAS	28
<i>Dėl Europos Komisijos pradėtos pažeidimo procedūros kaip naujai paaiškėjusios aplinkybės vertinimo ...</i>	28

Šioje apžvalgoje vartojamos **santrumpos**:

ABTĮ	Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymas
ANK	Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas
BDAR	2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas)
BK	Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas
BVK	Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodeksas
CK	Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas
DK	Lietuvos Respublikos darbo kodeksas
ESTT	Europos Sąjungos Teisingumo Teismas
EŽTT	Europos Žmogaus Teisių Teismas
LAT	Lietuvos Aukščiausiasis Teismas
LVAT	Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas
PVM	pridėtinės vertės mokestis
UAB	uždaroji akcinė bendrovė
VAĮ	Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas
VĮ	valstybės įmonė
VŠĮ	viešoji įstaiga

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios LVAT procesinių sprendimų santraukos, kurios LVAT nesaisto. Šis dokumentas yra skirtas tik informuoti. Oficialius nutarčių bei sprendimų tekstus galite rasti pasinaudoję interaktyviomis nuorodomis. Informacija dėstoma remiantis Teisėjų tarybos 2016 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. 13P-102-(7.1.2) patvirtintu Teismų procesinių sprendimų administracinėse bylose kategorijų klasifikatoriumi (nuo 2019 m. vasario 1 d. galiojanti redakcija).

I. Administracinės bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo administravimo srityje

4. Norminių administracinių aktų teisėtumo patikra

4.1. Centrinio valstybinio administravimo subjektų norminių administracinių aktų teisėtumas

Dėl Vizos išdavimo tvarkos aprašo 87 punkto ir Aprašo 10 priedo pripažinimo Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktams prieštaraujanti legislatyvine omisija

Apžvelgiamoje byloje buvo prašoma ištirti, ar Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2017 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-899/V-330 „Dėl Vizos išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Vizos išdavimo tvarkos aprašo 87 punktas (2019 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. 1V-134/V-41 ir 2019 m. liepos 15 d. įsakymo Nr. 1V-636/V-214 redakcijos; toliau – Aprašas) ir 10 priedas (2019 m. liepos 15 d. įsakymo Nr. 1V-636/V-214 redakcija galiojanti nuo 2019 m. liepos 23 d.) tiek, kiek pagal juos vizų tarnybos valstybės tarnautojas (t. y. viešojo administravimo subjektas), nustatęs kurį nors iš atsisakymo išduoti nacionalinę vizą pagrindų, išvardytų Užsieniečių teisinės padėties įstatymo 19 straipsnyje, privalo priimti administracinį sprendimą dėl atsisakymo išduoti nacionalinę vizą pagal standartizuotą formą, kurioje nenumatyta galimybė išdėstyti administracinio sprendimo faktinį pagrindą ar kitas administraciniam sprendimui įtakos turėjusias aplinkybes, taip pat administracinio sprendimo motyvus (ar bent jau nurodyti atsisakymo išduoti vizą pagrindo esmę, apibendrintus motyvus), neprieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui, Konstitucijos 30 straipsnio 1 daliai, VAĮ 10 straipsnio (2020 m. gegužės 28 d. įstatymo Nr. XIII-2987 redakcija, galiojanti nuo 2020 m. lapkričio 1 d.) 5 dalies 5 ir 6 punktams.

Išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad Aprašo 87 punkto nuostata „[n]ustatęs kurį nors iš atsisakymo išduoti nacionalinę vizą pagrindų, išvardytų Užsieniečių teisinės padėties įstatymo 19 straipsnyje, vizų tarnybos valstybės tarnautojas priima sprendimą dėl atsisakymo išduoti nacionalinę vizą (10 priedas)“ *expressis verbis* (aiškiais žodžiais; tiesiogiai) įtvirtina vienintelę sprendimo atsisakyti išduoti nacionalinę vizą formą – ji numatyta Aprašo 10 priede. Jokia minėtos formos ar Aprašo 87 punkto nuostata nereglamentuoja detalesnės su atitinkamo sprendimo priėmimu susijusios informacijos pateikimo. Taigi, sprendimas atsisakyti išduoti nacionalinę vizą pagrindžiamas standartizuotoje formoje iš anksto suformuluotais apibendrinto pobūdžio pagrindais, nustatytais Užsieniečių teisinės padėties įstatymo 19 straipsnyje, nenurodant jokių atitinkamą pagrindą pagrindžiančių motyvų. Tačiau reikalavimas motyvuoti viešojo administravimo subjekto priimamus sprendimus aiškiai įtvirtintas VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punkto nuostatose, pagal kurias administraciniame sprendime turi būti nurodytas ne tik administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės (5 p.), bet ir administracinio sprendimo motyvai (6 p.). Šiuo aspektu atkreiptas dėmesys, kad tiek Aprašo 87 punkte, tiek Užsieniečių teisinės padėties įstatymo 19 straipsnyje atitinkamos aplinkybės, kurias nustačius priimamas užsieniečio atžvilgiu neigiamas sprendimas, vadinamos būtent atsisakymo išduoti nacionalinę vizą pagrindais. Taigi, išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, apsiriboti pastarųjų pagrindų nurodymu nepakanka, siekiant konstatuoti sprendimo atsisakyti išduoti nacionalinę vizą atitiktį minėtiems VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punkto imperatyvams.

Kita vertus, byloje nustatyta susiklosčiusi administracinių sprendimų dėl atsisakymo išduoti nacionalinę vizą priėmimo praktika atskleidė, kad detalesni motyvai, nei Aprašo 10 priedo formoje nurodytas sąrašas apibendrinto pobūdžio aplinkybių, iš esmės atspindinčių Užsieniečių teisinės padėties įstatymo 19 straipsnyje įtvirtintus atsisakymo išduoti nacionalinę vizą pagrindus, pateikiami atskirame (vidinio naudojimo) institucijos sprendime arba įterpiant papildomą tekstą minėtoje Aprašo 10 priede nustatytoje formoje – nelygu vizų tarnybos valstybės tarnautojo nagrinėjama situacija. Atsižvelgiant į tai, kad vizų tarnybos valstybės tarnautojų diskrecija, priimant sprendimus atsisakyti išduoti nacionalinę vizą, pateikti detalesnius atitinkamą sprendimą lėmusius motyvus, bei tokios diskrecijos įgyvendinimo sąlygos ir tvarka nėra reglamentuota, nustatytos aplinkybės (be kita ko, į bylos medžiagą pateikti atsakovų dokumentai) suponuoja, kad šiuo aspektu nagrinėjami visuomeniniai santykiai klostosi ne teisės pagrindu. Išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, tokia situacija netoleruotina pirmiausia todėl, kad viešojoje teisėje taikomi įstatymo viršenybės ir teisinio apibrėžtumo principai lemia tai, jog visi viešojo administravimo subjektai turi tik tokius įgaliojimus, kurie jiems suteikti konkrečiomis teisės aktų normomis, ir svarbu, kad institucijos, vykdydamos įstatymais joms priskirtą veiklą, veiktų tik taip, kaip numato teisės aktai. Antra, toks nepakankamai išbaigtas reguliavimas nesudaro prielaidų pagrįstai spręsti, jog kiekvienu atveju sprendimas atsisakyti išduoti nacionalinę vizą (kaip vientisas dokumentas ar kelių dokumentų visuma) iš tiesų atitiks administraciniam sprendimui taikomus imperatyvius reikalavimus,

nustatytus VAĮ (2020 m. gegužės 28 d. įstatymo Nr. XIII-2987 redakcijos, galiojančios nuo 2020 m. lapkričio 1 d.) 10 straipsnio 5 dalies 5–6 punktuose.

Akcentuota ir tai, kad VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5–6 punktuose nustatytų reikalavimų tinkamo įgyvendinimo būtinybę determinuoja, be kita ko, su gero administravimo principu neatsiejamai susijusios asmens teisės į veiksmingą teisinę gynybą efektyvaus užtikrinimo imperatyvas. Šiame kontekste atkreiptas dėmesys, kad Aprašo 10 priede nustatytas pagrindų, nulėmusių sprendimą atsisakyti išduoti nacionalinę vizą, sąrašas apima konkretumo ir apibrėžtumo prasme labai skirtingas aplinkybes. Atsižvelgiant į kiekvienos konkrečios situacijos specifiką, nelygu, kokia aplinkybė iš Aprašo 10 priede nustatyto sąrašo nulėmė sprendimą atsisakyti išduoti nacionalinę vizą, nepateikus detalesnių atitinkamo sprendimo motyvų, užsieniečiui gali būti reikšmingai apribota galimybė suprasti, dėl kokios priežasties ir kuo remiantis priimtas konkretus sprendimas, taigi, įstatymų nustatyta tvarka efektyviai realizuoti teisę į (galbūt) pažeistų jo teisių ir teisėtų interesų gynybą.

Vadovaujantis tokiais argumentais, sprendta, kad Aprašo 87 punkte ir Aprašo 10 priede nustatytas teisinis reguliavimas tiek, kiek pagal juos vizų tarnybos valstybės tarnautojas, nustatęs kurį nors iš atsisakymo išduoti nacionalinę vizą pagrindų, išvardytų Užsieniečių teisinės padėties įstatymo 19 straipsnyje, privalo priimti administracinį sprendimą dėl atsisakymo išduoti nacionalinę vizą pagal standartizuotą formą, kurioje nenustatyta galimybė išdėstyti administracinio sprendimo faktinį pagrindą ar kitas administraciniam sprendimui įtakos turėjusias aplinkybes, taip pat administracinio sprendimo motyvus (ar bent jau nurodyti atsisakymo išduoti vizą pagrindo esmę, apibendrintus motyvus), yra VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktams prieštaraujanti legislatyvinė omisija, nederanti su gero administravimo ir atsakingo valdymo principais bei apsunkinanti valdžios atsakomybės visuomenei principo, įtvirtinto Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje, įgyvendinimą.

Be to, išplėstinė teisėjų kolegija atmetė argumentus, susijusius su siekiu užtikrinti sprendimų atsisakyti išduoti Šengeno vizą ir nacionalinę vizą formų panašumus tam, kad būtų suvienodinamas atsisakymo išduoti vizas reglamentavimas nacionaliniu ir Europos Sąjungos lygiu. Šiuo aspektu atkreiptas dėmesys, jog ne vienoje generalinio advokato išvadoje pažymėtas Europos Sąjungos bendros vizų politikos srityje atliktas dalinis teisės aktų suderinimas; nagrinėjant atsisakymo išduoti Šengeno vizą (reglamentuojamą Vizų kodekso nuostatomis) motyvavimo problematiką, pastebėta, kad Sąjungoje nesant aiškaus reglamentavimo, kiek tai susiję su sprendimo atsisakyti išduoti vizą motyvavimo išsamumu, Sąjungos teisės aktų leidėjas norėjo leisti valstybėms narėms pačioms nuspręsti, kokią informaciją jos nori suteikti prašymą išduoti vizą pateikusiam asmeniui. Atsižvelgdama į tai, kad tokios pozicijos laikomasi su Šengeno vizų išdavimu susijusio reglamentavimo kontekste, išplėstinė teisėjų kolegija darė išvadą, jog atitinkamą diskreciją dėl sprendimo motyvavimo valstybės narės turi ir nacionalinių vizų (ne)išdavimo klausimais. Pabrėždama kompetentingų institucijų, sprendžiančių dėl nacionalinės vizos išdavimo, plačią nuožiūros laisvę, atliekant patikrinimą, ar tenkinamos teisės normose nustatytos atvykimo sąlygos, ir vertinant nelegalios imigracijos riziką, be kita ko, pokalbio su konsulinio pareigūnu metodo pagalba, išplėstinė teisėjų kolegija vertino, kad atitinkamos kompetentingos institucijos dispozicijoje yra pakankamai veiksmingų priemonių, siekiant užkirsti kelią nepageidautinai prekybai vizomis (angl. *visa shopping*) reiškiniui.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2023 m. balandžio 19 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. el-5-662/2023

Teisminio proceso Nr. 3-66-3-00096-2022-9

Procesinio sprendimo kategorijos: 4.1; 8.1.2

[Prieiga internete](#)

Dėl draudimo registruoti transporto priemonės Lietuvos Respublikos kelių transporto priemonių registre, kol jos nėra išregistruotos iš Lietuvos nacionalinės Šengeno informacinės sistemos

Apžvelgiamoje byloje tirta, ar Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2001 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. 260 patvirtintų Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų registravimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 14 punktą (2017 m. birželio 12 d. įsakymo Nr. 1V-423 redakcija) ta apimtimi, kiek jame nustatyta, kad transporto priemonės gali būti registruojamos tik po to, kai jos išregistruojamos iš Lietuvos nacionalinės Šengeno informacinės sistemos, neprieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui. Šios nuostatos teisėtumu suabejota tuo aspektu, kad vien aplinkybė, jog transporto priemonė įregistruota Lietuvos nacionalinėje Šengeno informacinėje sistemoje (pats faktas), gali būti pagrindas asmens nuosavybės teisės ribojimui, ir šio fakto pagrindu nustatytas ribojimas gali būti neterminuotas, eliminuojantis galimybę sprendimą dėl transporto priemonės registravimo priimančiai institucijai ir (ar) teismui spręsti dėl šių apribojimų netaikymo.

Išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad siekiant tinkamai suvokti kvestionuojamos nuostatos esmę ir prasmę bei prašoma apimtimi patikrinti jos teisėtumą, visų pirma, būtina atsižvelgti į bendrą aptariamo ribojimo įtvirtinimo kontekstą – įvertinti transporto priemonių registravimo Lietuvos Respublikos kelių transporto priemonių registre sąsają su Šengeno informacine sistema ir šios sistemos reikšmę, ja siekiamus tikslus ir iš jos įgyvendinimo kylančius įpareigojimus. Šiuo aspektu įvertinusi bylai aktualias Europos Sąjungos ir nacionalinių teisės aktų nuostatas, išplėstinė teisėjų kolegija pabrėžė, kad antrosios kartos Šengeno informacinės sistemos (toliau – SIS II) (tiek Centrinės SIS II, tiek nacionalinių SIS II) tikslas – aukšto lygio saugumo užtikrinimas Europos Sąjungos laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje, įskaitant visuomenės saugumo ir viešosios tvarkos bei saugumo palaikymą valstybių narių teritorijose, naudojant šia sistema perduodamą informaciją. Šiuo tikslu, naudojantis per SIS II perduodama informacija, siekiama remti policijos įstaigų ir teisminių institucijų operatyvinį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose. Tam į SIS II, be kita ko, įvedami perspėjimai apie daiktus (*inter alia* (be kita ko) motorines transporto priemones, kurių variklio darbinis tūris didesnis kaip 50 kubinių centimetrų), ieškomus norint juos konfiskuoti arba panaudoti kaip įrodymus baudžiamosiose bylose, padedantys kompetentingoms institucijoms identifikuoti ieškomą daiktą, kad būtų galima imtis konkretaus veiksmo. Atsižvelgiant į tai, Lietuvoje VĮ „Regitra“ suteikta prieiga prie SIS II duomenų, kad ji galėtų patikrinti, ar registruoti pateiktos transporto priemonės nebuvo pavogtos, pasisavintos ar dingusios arba ieškomos kaip įrodymai nagrinėjant baudžiamąsias bylas, o nustačius atitiktį dėl į SIS II įvesto perspėjimo apie daiktą, ieškomą norint jį konfiskuoti arba panaudoti kaip įrodymą baudžiamosiose bylose, turi būti imamasi priemonių pagal nacionalinę teisę.

Į SIS II įvedamiems perspėjimams (duomenų kokybei) yra keliami griežti reikalavimai, už kurių nesilaikymą (*inter alia* netikslių duomenų įvedimą arba neteisėtą jų saugojimą) nustatyta atsakomybė, o taikomos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios. Prieš įvedant perspėjimą į SIS II, laikantis proporcingumo reikalavimų, valstybei narei nustatyta pareiga įsitikinti, ar tas atvejis yra adekvatus, atitinkamas ir pakankamai svarbus, kad pateisintų perspėjimo įvedimą į SIS II. Vėliau tokie duomenys privalo būti nuolat atnaujinami, užtikrinamas jų tikslumas ir įvedimo į SIS II teisėtumas, o šioje sistemoje perspėjimai apie daiktus saugomi ne ilgiau nei būtina tikslams, kuriems jie buvo įvesti, pasiekti, taip pat nustatytas bendras tokių perspėjimų saugojimo SIS II terminas ir aiškiai įtvirtintas perspėjimų panaikinimo pagrindų sąrašas. Tačiau teisė keisti, papildyti, taisyti, atnaujinti arba ištrinti įvestus duomenis suteikta tik perspėjimą pateikusiai valstybei narei.

Šiuo aspektu ESTT yra pažymėjęs, kad perspėjimą pateikusios bei vykdančiosios valstybės narės pasikeitimas informacija, taip pat būtinų priemonių priėmimas valstybėje narėje, kuri rado daiktą, dėl kurio buvo paskelbtas perspėjimas, vykdomi vadovaujantis lojalaus bendradarbiavimo principu. Šis principas reiškia, kad duomenų paiešką SIS II atliekanti valstybė turi tinkamai atsižvelgti į perspėjimą pateikusios valstybės narės pateiktą informaciją. Todėl nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias vykdančiosios valstybės narės kompetentingos institucijos privalo vykdyti į SIS II įvestą perspėjimą dėl daikto, net jeigu joms kyla abejonių dėl tokio perspėjimo įvedimo motyvų (žr., pvz., ESTT 2022 m. birželio 16 d. sprendimo byloje *Nachalnik na Rayonno upravlenie Silistra, C-520/20*, EU:C:2022:466, 48–50 ir 54 punktus).

Kilus abejonių dėl šioje norminėje administracinėje byloje aktualių į Europos Sąjungos teisės sistemą integruotų Šengeno informacinę sistemą reglamentuojančių teisės normų aiškinimo bei taikymo, LVAT nutarė kreiptis į ESTT, kuris 2022 m. gruodžio 15 d. priėmė sprendimą byloje *Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija (Transporto priemonės, apie kurią pranešta, registracija), C-88/21*, EU:C:2022:982. Remdamasi šiame sprendime ESTT pateiktais išaiškinimais, išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, kad iš Šengeno *acquis* nuostatų nekyla įpareigojimas nacionalinėje teisėje įtvirtinti kvestionuojamą Taisyklių 14 punkte nustatytą ribojimą. Kita vertus, nėra ir draudžiama tokį ribojimą nustatyti, kadangi šiuo atžvilgiu valstybėms narėms palikta plati diskrecija, o pasinaudojus šia diskrecija nedraudžiama numatyti tokio ribojimo išimtis, tačiau numatyti išimtis nėra ir privaloma. Kitaip tariant, valstybės narės, naudodamosi šioje srityje joms suteikta plačia diskrecija, gali (bet neprivalo) nustatyti bendro pobūdžio draudimą registruoti motorines transporto priemones, dėl kurių SIS II yra įvestas galiojantis perspėjimas, o nustačius tokį ribojimą gali (bet neprivalo) numatyti šio ribojimo išimtis.

Atsižvelgusi į šį Taisyklių 14 punkto aiškinimo kontekstą ir valstybėms narėms paliktas plačias diskrecijos ribas nuspręsti dėl konkrečių priemonių, kurių turi būti imamasi pagal nacionalinę teisę nustačius daikto ir į SIS II įvestų duomenų apie jį atitiktį, esant aiškiai nustatytam ribotam perspėjimų apie daiktus galiojimo terminui ir tokių perspėjimų panaikinimo pagrindams, įtvirtintiems griežtiems į SIS II įvedamų duomenų kokybės reikalavimams ir šiuos duomenis įvedančių valstybių narių atsakomybei už bet kokią asmeniui padarytą žalą neteisėtai naudojantis SIS II, taigi egzistuojant veiksmingoms asmens, manančio, kad dėl nepagrįstai SIS II

saugomo perspėjimo pažeidžiamos jo teisės, gynybos priemonėms, išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, kad Taisyklių 14 punktą prašoma iširti apimtimi neprieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2023 m. balandžio 11 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. el-2-492/2023

Teismo proceso Nr. 3-66-3-00087-2019-5

Procesinio sprendimo kategorijos: 4.1; 19.4

[Prieiga internete](#)

5. Rinkimai, referendumai ir politinių partijų veikla

5.3. Savivaldybių tarybų rinkimai

5.3.2. Savivaldybės tarybos mero rinkimas

Dėl įpareigojimo iš naujo organizuoti pakartotinį balsavimą mero rinkimuose

Pareiškėja kreipėsi į LVAT su skundu, prašydama pripažinti neteisėta ir negaliojančia Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – VRK) sprendimo dalį dėl galutinių 2023 m. kovo 5 d. savivaldybių tarybų ir merų rinkimų rezultatų Visagino rajono savivaldybėje nustatymo ir įpareigoti VRK organizuoti pakartotinius Visagino savivaldybės merų rinkimus.

Byloje nustatyta, kad 2023 m. kovo 5 d. vyko pirmasis savivaldybių tarybų ir merų rinkimų turas, pakartotiniai rinkimai numatyti 2023 m. kovo 19 d., pakartotinį balsavimą iš anksto numatyta organizuoti 2023 m. kovo 14–16 d. Pakartotiniame balsavime Visagino savivaldybės mero rinkimuose turėjo dalyvauti du daugiausiai balsų surinkę asmenys, kuriais pagal pirminius rezultatus buvo E. G. ir D. Š. (pareiškėja). Tačiau VRK, remiantis Panevėžio apygardos teismo 2019 m. spalio 24 d. nuosprendžio vykdymu baudžiamojoje byloje Nr. 1-6-491/2019 ir šio teismo 2023 m. kovo 8 d. nutartimi, 2023 m. kovo 9 d. sprendimu panaikinus pareiškėjos registravimą, į pakartotinį balsavimą įtrauktas trečiasis daugiausiai balsų surinkęs kandidatas J. Š. Lietuvos apeliaciniam teismui 2023 m. kovo 13 d. nutartimi baudžiamojoje byloje Nr. S1-41-449/2023 palikus galioti Panevėžio apygardos teismo 2019 m. spalio 24 d. nuosprendžio rezoliucinę dalį, kuria pareiškėjai pagal BK 68¹ straipsnį paskirtas teisės trejus metus būti paskirtai į valstybės ar savivaldybės bei jų įstaigų, įmonių ar nevalstybinių organizacijų skiriamas pareigas atėmimas, VRK 2023 m. kovo 13 d. sprendimu panaikino savo 2023 m. kovo 9 d. sprendimą, taip atkurdamą pareiškėjos registravimą kandidate į Visagino savivaldybės merus ir savivaldybės tarybos narius.

LVAT vertinimu, dėl byloje susiklosčiusių faktinių aplinkybių pareiškėjos teisė reikšmingą laiko tarpą, tiksliau – nuo 2023 m. kovo 9 d. vakaro iki 2023 m. kovo 13 d. vakaro – dalyvauti rinkimų politinėje kampanijoje buvo apribota. Rinkimų (pakartotinio balsavimo) dieną rinkimų agitacija nevyksta, todėl rinkimų agitacija dėl pakartotinio balsavimo galėjo vykti nuo 2023 m. kovo 6 d. iki 2023 m. kovo 18 d., t. y. 13 dienų. Teisėjų kolegija pažymėjo, jog pareiškėjos apribota teisė reikšmingą laiko tarpą dalyvauti rinkimų politinėje kampanijoje objektyviai sutrukdė jai tinkamai pasinaudoti visomis Rinkimų kodekso 94 straipsnyje¹ garantuojamomis teisėmis ir vykdyti rinkimų agitaciją. Atsižvelgiant į itin trumpą rinkimų agitacijai skirtą laiką, o ypač į tai, kad pareiškėjos pašalinimas iš rinkimų apėmė laikotarpį prieš išankstinio balsavimo pradžią 2023 m. kovo 14 d., reikšmingą rinkimų agitacijai skirtą laiko dalį pareiškėja negalėjo lygiais pagrindais dalyvauti rinkimų politinėje kampanijoje ir užsiimti rinkimų agitacija, dėl to nebuvo užtikrinti Rinkimų kodekso 3 straipsnyje įtvirtinti pasyviają rinkimų teisę įgyvendinančių subjektų sąžiningos konkurencijos, skaidrumo, viešumo, teisingumo, sąžiningumo principai, taip pat Rinkimų kodekso 5 straipsnio 5 dalies nuostata, kad visi kandidatai turi lygias teises.

LVAT taip pat atkreipė dėmesį, kad pagal VRK 2022 m. rugpjūčio 11 d. sprendimu Nr. Sp-60 patvirtinto Rinkimų (referendumo) stebėtojų registravimo tvarkos aprašo 7 punktą iki 2023 m. kovo 13 d. galėjo būti teikiami prašymai dėl stebėtojų registravimo. Tačiau dėl pareiškėjos registravimo kandidate į Visagino savivaldybės merus ir savivaldybės tarybos narius atkūrimo tik 2023 m. kovo 13 d., ši jos teisė buvo apribota.

Vertindamas padaryto pareiškėjos pasyviosios rinkimų teisės pažeidimo įtaką rinkimų rezultatams, LVAT pažymėjo, jog kandidatų registravimas laiku yra neatsiejama tinkamo aktyviosios rinkimų teisės įgyvendinimo

¹ Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus kandidatus ir kandidatų sąrašus, šie kandidatai turi teisę pasisakyti rinkėjų ir kitokiuose susirinkimuose, pasitarimuose, posėdžiuose, specialiose rinkimų agitacijos laidose ir skelbti savo ar juos iškėlusios politinės partijos arba politinio komiteto rinkimų programą

sąlyga. Tokia situacija, kai po 2023 m. kovo 5 d. vykusių savivaldybių tarybų ir merų rinkimų prieš pakartotinį balsavimą, numatytą 2023 m. kovo 19 d. (išankstinio balsavimo pradžia – 2023 m. kovo 14 d.), 2023 m. kovo 9 d. iš jų pašalintas antras daugiausiai rinkėjų balsų į mero postą surinkęs asmuo, o praėjus kuriam laikui prieš pat pakartotinio balsavimo išankstine tvarka pradžią tokio kandidato registravimas atkurtas ir jis grąžintas į rinkimus (2023 m. kovo 13 d.), neabejotinai sudarė sąlygas rinkėjams klaidinti ir neužtikrinti tinkamo jų informavimo apie pakartotiniame balsavime dalyvaujančius kandidatus.

Be to, remiantis bylos duomenimis nustatyta, kad 2023 m. kovo 13 d. atkūrus pareiškėjos registravimą kandidate į Visagino savivaldybės merus ir savivaldybės tarybos narius, VRK interneto tinklalapyje esančioje informacijoje dėl balsavimo rezultatų vienmandatės apygardos rinkimų apylinkėse buvo nurodyta, kad pakartotiniame balsavime dalyvaus E. G. ir J. Š. Tokia informacija rinkėjams buvo teikiama iki 2023 m. kovo 15 d. vakaro, kai buvo patikslinta, kad pakartotiniame balsavime dalyvaus ne J. Š., o D. Š. (pareiškėja). Teisėjų kolegijos vertinimu, nepaisant to, kad rinkimų biuleteniuose nuo 2023 m. kovo 14 d. buvo įrašyti kandidatai E. G. ir D. Š. (pareiškėja), tokios klaidingos informacijos nurodymas VRK interneto tinklalapyje prisidėjo prie rinkėjų klaidinimo, ypač atsižvelgiant į tai, kad vietoj D. Š. į pakartotinį balsavimą įtrauktas J. Š. iki pareiškėjos registracijos atkūrimo ir išankstinio balsavimo pradžios itin aktyviai vykdė savo rinkimų agitaciją, skleisdamas žinią apie savo dalyvavimą pakartotiniame balsavime, o pareiškėjos galimybės tinkamai ir visapusiškai išviešinti jos sugrąžinimo į rinkimus faktą iki išankstinio balsavimo pradžios 2023 m. kovo 14 d. ir pirmosiomis išankstinio balsavimo dienomis buvo ribotos. Be to, balsavimui namuose, vykusiame 2023 m. kovo 17–18 d., buvo itin reikšmingas rinkimų stebėtojų dalyvavimas, kurių pareiškėja nespėjo pasiūlyti.

Teisėjų kolegijos vertinimu, pakartotinių Visagino savivaldybės mero rinkimų metu nustatyti pažeidimai galėjo turėti reikšmingą įtaką rinkėjų apsisprendimui balsuoti už vieną ar kitą kandidatą, todėl nebuvo galima nustatyti tikrosios rinkėjų valios ir remiantis balsų skaičiavimo protokolais nustatyti rinkimų rezultatų. Tai sudarė pagrindą, vadovaujantis Rinkimų kodekso 181 straipsnio 1 dalies 3 punktu, *inter alia* (be kita ko) 2 dalies 1 punktu, 3 straipsniu, 5 straipsnio 5 dalimi, pripažinti pakartotinius rinkimų rezultatus negaliojančiais. Todėl LVAT tenkino pareiškėjos skundą – panaikino skundžiamą VRK sprendimo dalį, įpareigojo VRK iš naujo organizuoti pakartotinį balsavimą Visagino savivaldybės mero rinkimuose ir priteisė pareiškėjai iš VRK patirtas bylinėjimo išlaidas.

2023 m. balandžio 3 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eR-28-502/2023

Teisminio proceso Nr. 3-66-3-00035-2023-3

Procesinio sprendimo kategorija 5.3.2

[Prieiga internete](#)

Dėl išankstinio balsavimo vietų skaičiaus, viešojo transporto į išankstinio balsavimo vietas nebuvimo, Lietuvos šaulių sąjungos narių buvimo prie rinkimų apylinkių balsavimo patalpų bei jų viduje rinkimų dieną įtakos, sprendžiant dėl rinkimų biuletenių perskaičiavimo

Pareiškėjas Lietuvos lenkų rinkimų akcija–Kriščiūnaitė šeimos sąjunga kreipėsi į LVAT su skundu, prašydamas: 1) panaikinti Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – VRK) sprendimą, kuriuo netenkintas pareiškėjo prašymas perskaičiuoti Vilniaus rajono rinkimų apygardos antrojo turo biuletenius; 2) panaikinti VRK sprendimo dalį, kuria nustatyti galutiniai 2023 m. kovo 5 d. Vilniaus rajono savivaldybės mero rinkimų rezultatai, ir įpareigoti VRK perskaičiuoti antrojo Vilniaus rajono savivaldybės mero rinkimų turo biuletenius.

Byloje nustatyta, kad rinkimų antrojo turo dieną Vilniaus rajono rinkimų apygardos Kyviškių rinkimų apylinkėje rinkėjams buvo išduota 13 rinkimų komisijos antspaudu neantspauduotų biuletenių, kurie Rinkimų kodekse nustatyta tvarka (atsižvelgiant į šio kodekso 156 straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatytą pagrindą) buvo pripažinti negaliojančiais ir neįskaityti į bendrus Vilniaus rajono rinkimų apygardos balsavimo rezultatus; Rudaminos rinkimų apylinkėje, pirmąjį kartą skaičiuojant biuletenius, dalis (100 vnt.) biuletenių buvo priskirti ne tam kandidatui, Rinkimų kodekso 153 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka skaičiuojant biuletenius antrąjį kartą, klaida buvo pastebėta ir ištaisyta, o biuleteniai papildomai buvo perskaičiuoti trečiąjį kartą ir galutiniame balsų skaičiavimo protokole priskirti tinkamam kandidatui.

Teisėjų kolegijos vertinimu, nurodytos aplinkybės patvirtino, kad tiek Kyviškių, tiek Rudaminos rinkimų apylinkėse nustatant galutinius rinkėjų balsų skaičiavimo rezultatus buvo griežtai laikomasi imperatyvių Rinkimų kodekso nuostatų, susijusių su biuletenių pripažinimu negaliojančiais bei galiojančių biuletenių skaičiavimo

procedūromis. Pavienės biuletenių skaičiavimo klaidos buvo pastebėtos ir ištaisytos įgyvendinant būtent šiam tikslui – siekiant laiku aptikti ir ištaisyti žmogiškojo faktoriaus sąlygotus su balsų skaičiavimu susijusius galimus suklydimus – Rinkimų kodekso 153 straipsnyje nustatytą galiojančių biuletenių skaičiavimo mažiausiai du kartus procedūrą. Įvertinus kituose byloje pateiktuose Vilniaus rajono rinkimų apygardos apylinkių rinkimų komisijų balsų skaičiavimo protokoluose pateiktus duomenis (be kita ko, tai, kad didžiojoje daugumoje šių rinkimų apylinkių skaičiuojant rinkėjų balsus dalyvavo rinkimų stebėtojai), teisėjų kolegijai nekilo abejonių dėl Rinkimų kodekse nustatytos balsų skaičiavimo ir rezultatų nustatymo tvarkos jose laikymosi. Todėl pareiškėjo argumentų dėl apylinkių rinkimų komisijų narių ir stebėtojų nuovargio, tariamai galėjusio nulemti panašaus pobūdžio klaidų ir kitose balsavimo apylinkėse, taip pat pareiškėjo pageidavimo įsitikinti balsų skaičiavimo rezultatų teisingumu LVAT nelaikė pakankamu tam, kad abejonės dėl balsų skaičiavimo rezultatų būtų laikomos pagrįstomis ir juo labiau sudarančiomis pagrindą nagrinėti atveju taikyti tokią griežtą rinkimų kontrolės priemonę, kaip visos rinkimų apygardos balsų perskaičiavimas.

Poreikį perskaičiuoti antrojo Vilniaus rajono rinkimų apygardos rinkimų turo biuletenius pareiškėjas skunde taip pat siejo su aplinkybėmis, kad šioje apygardoje buvo įrengtos tik dvi išankstinio balsavimo vietas, trūko viešojo transporto atvykti į išankstinio balsavimo vietas. Šiuo aspektu LVAT pažymėjo, jog Rinkimų kodeksas bei VRK 2023 m. vasario 6 d. sprendimu Nr. Sp-39 patvirtintas Rinkėjų pavėžėjimo į rinkimų (referendumo) apylinkes balsuoti rinkimų (referendumo) dieną organizavimo tvarkos aprašas neįtvirtina reikalavimo užtikrinti rinkėjų pavėžėjimą išankstinio balsavimo metu, toks reikalavimas nustatytas tik rinkimų dieną, o skundų dėl pavėžėjimo rinkimų dieną grafiko pareiškėjas neteikė. Rinkimų kodekse taip pat nenustatytas konkretus išankstinio balsavimo vietų skaičius, jį savivaldybės administracija derina su apygardos, savivaldybės rinkimų komisija. Nagrinėtu atveju savivaldybės rinkimų komisijos sprendimo dėl dviejų išankstinio balsavimo vietų nustatymo pareiškėjas Rinkimų kodekso 182 straipsnyje nustatyta tvarka neskundė. Remdamasi VRK teikiamais oficialiais duomenimis, teisėjų kolegija taip pat atkreipė dėmesį, kad antrajame ture daugumoje savivaldybių išankstinis balsavimas buvo vykdomas tik vienoje vietoje, dvi vietos buvo numatytos tik Alytaus, Šiaulių ir Vilniaus rajonų rinkimų apygardose, o keturios vietos – tik Vilniaus miesto rinkimų apygardoje; be to, balsavimo ne rinkimų dieną metu rinkėjai gali balsuoti bet kurios rinkimų apygardos balsavimo patalpose. Išankstinio balsavimo antrajame ture aktyvumas Vilniaus rajono rinkimų apygardoje buvo panašus į ankstesnių metų rinkėjų aktyvumą ne rinkimų dieną. Todėl teisėjų kolegija darė išvadą, jog vien tik aplinkybė, kad vykstant ankstesnius rinkimus Vilniaus rajono rinkimų apygardoje buvo įrengtos keturios išankstinio balsavimo vietos, savaime nesuponavo šios apygardos rinkėjų lygių galimybių pasinaudoti aktyviaja rinkimų teise pažeidimo išankstinio balsavimo metu.

Vertindamas pareiškėjo argumentus dėl Lietuvos šaulių sąjungos (toliau – LŠS) narių buvimo prie rinkimų apylinkių balsavimo patalpų bei jų viduje rinkimų dieną, LVAT pabrėžė, jog Lietuvos šaulių sąjungos įstatyme bei Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2009 m. gruodžio 15 d. įsakymu Nr. V-1177 patvirtintame Lietuvos šaulių sąjungos statute yra įtvirtinta galimybė policijai pasitelkti šaulius viešajai tvarkai užtikrinti ir atlikdami šią specialiąją tarnybą šauliai gali dėvėti uniformą. Rinkimų įstatymas (taip pat VRK patvirtinti balsavimo patalpų įrengimo reikalavimai) nenumato ribojimų ir neįtvirtina draudimo policijos pareigūnams ir / ar jų viešajai tvarkai užtikrinti pasitelktiems šauliams rinkimų dieną būti šalia rinkimų apylinkių ir / ar balsavimo patalpose. Byloje pateiktas LŠS raštas, kuriame nurodyta, kad 2023 m. kovo 19 d. šauliai teikė pagalbą policijai, užtikrinant viešąjį saugumą Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono savivaldybėse pagal su Vilniaus apskrities vyriausioju policijos komisariatu sudarytą bendradarbiavimo sutartį bei Policijos veiklos organizavimo savivaldybių tarybų rinkimų metu planą. Taigi nagrinėtu atveju šauliai veikė ne rinkimų organizavimo ir užtikrinimo procese, o padėdami policijai atlikti viešosios tvarkos užtikrinimo funkciją rinkimų metu. Vien tik pats šių asmenų buvimas nurodytose vietose savaime neimplikavo rinkimų teisinius santykius reguliuojančių teisės aktų pažeidimo bei trukdymo asmenims įgyvendinti aktyviają rinkimų teisę.

Įvertinusi byloje nustatytas aplinkybes, teisėjų kolegija atkreipė dėmesį, kad minėtos pareiškėjo skunde išdėstytos aplinkybės dėl per mažo išankstinio balsavimo vietų skaičiaus, viešojo transporto trūkumo, LŠS narių buvimo prie balsavimo patalpų ir jose, neturėjo ir negalėjo turėti įtakos nei apylinkių rinkimų komisijų VRK jau pateiktų ir apskaitytų balsavimo biuletenių turiniui, nei juo labiau šių biuletenių apskaičiavimui. Todėl nurodytos aplinkybės nėra teisiškai reikšmingos, sprendžiant dėl galimo Rinkimų kodekse įtvirtintos balsų skaičiavimo ir rezultatų nustatymo tvarkos pažeidimo ir priimant sprendimus dėl rinkėjų balsų Vilniaus rajono rinkimų apygardoje perskaičiavimo.

LVAT atmetė pareiškėjo skundą.

2023 m. balandžio 5 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. R-29-822/2023

Teismo proceso Nr. 3-66-3-00036-2023-4

Procesinio sprendimo kategorijos: 5.3; 5.7

[Prieiga internete](#)

6. Sveikatos apsauga

6.6. Kiti su sveikatos apsauga susiję klausimai

Dėl lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos skyrimo šeimai, auginančiai neįgalius vaikus

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos (toliau – VSDFV) Šiaulių skyriaus sprendimo atsisakyti skirti lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensaciją pareiškėjai teisėtumo ir pagrįstumo bei dėl atsakovo įpareigojimo priimti naują sprendimą, tenkinant pareiškėjos prašymą dėl minėtos kompensacijos skyrimo, pagrįstumo.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjos skundą atmetė, motyvuodamas tuo, kad pagal ginčui aktualų reglamentavimą aptariama kompensacija vieną kartą per 6 metus yra skiriama šeimoms, auginančioms neįgalų vaiką, o ne pačiam neįgaliam vaikui, t. y. kompensacija skiriama šeimoms, nepriklausomai nuo joje auginamų neįgalių vaikų skaičiaus. Pareiškėjos šeimai, auginančiai neįgalų vaiką, ankstesniu VSDFV Šiaulių skyriaus sprendimu jau buvo skirta kompensacija (pareiškėjos šeimoje auginami du neįgalūs vaikai). Šiuo metu nėra suėjęs 6 metų terminas pakartotinei kompensacijai pareiškėjos šeimai, todėl skirti kompensaciją nėra teisinio pagrindo.

Pareiškėja apeliaciniame skunde nesutiko su pirmosios instancijos teismo sprendimu.

Teisėjų kolegija nustatė, jog Transporto lengvatų įstatymo 7 straipsnio 3 dalis nustato, kad šeima (artimieji giminaičiai, įtėviai, vaiko, kuriam nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), globėjai (rūpintojai), neįregistravę santuokos ir bendrą ūkį tvarkantys asmenys) turi teisę vieną kartą per 6 metus gauti iki 64 bazinės socialinės išmokos (BSI) dydžio lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensaciją pagal faktines išlaidas pagrindžiančius dokumentus, jei bent vienas iš šeimos narių turi vairuotojo pažymėjimu patvirtintą teisę vairuoti lengvąjį automobilį ir jei šeima atitinka vieną iš šių kriterijų: 1) augina neįgalų vaiką (įvaikį, globotinį, rūpintinį) iki 18 metų, kuriam iki 2005 m. birželio 30 d. nustatyta visiška negalia; 2) augina neįgalų vaiką (įvaikį, globotinį, rūpintinį) iki 18 metų, kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis.

Pagal Lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos mokėjimo tvarkos aprašo, patvirtinto socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. A1-668 (toliau – Tvarkos aprašas) 2.2 papunktį kompensacija skiriama ir mokama šeimoms (artimiesiems giminaičiams; įtėviams; vaiko, kuriam nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), globėjams (rūpintojams); sutuoktiniams arba neįregistravusiems santuokos ir bendrą ūkį tvarkantiems asmenims), auginančioms namuose neįgalų vaiką (įvaikį, globotinį, rūpintinį) iki 18 metų, kuriam iki 2005 m. birželio 30 d. nustatyta visiška negalia, arba neįgalų vaiką (įvaikį, globotinį, rūpintinį) iki 18 metų, kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis (toliau – neįgalus vaikas), jei bent vienas iš šeimos narių turi vairuotojo pažymėjimu patvirtintą teisę vairuoti lengvąjį automobilį (toliau – šeimos, auginančios neįgalų vaiką). Šeimos turi teisę gauti šią kompensaciją ir toliau, jeigu neįgaliam vaikui, sukakus 18 metų, nepertraukiamai nustatyta visiška negalia ir (ar) specialusis nuolatinės slaugos poreikis (jei vietoj specialiojo nuolatinės slaugos poreikio nebuvo nustatytas specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis). Tvarkos aprašo 30 punktą įtvirtina, kad teisę į pakartotinę kompensaciją šeimos, auginančios neįgalų vaiką, įgyja po 6 metų. Tokiu atveju kompensacija išmokama terminą skaičiuojant nuo paskutinio sprendimo dėl kompensacijos skyrimo priėmimo dienos.

Teisėjų kolegija, sistemiskai įvertinusi Transporto lengvatų įstatyme ir Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatyme įtvirtintą teisinį reguliavimą, sprendė, kad nėra teisinių argumentų teigti, jog įstatymų leidėjas Transporto lengvatų įstatymo 7 straipsnio 3 dalyje aiškiai išreiškė valią, kad lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacija yra skiriama šeimai, neatsižvelgiant į joje auginamų neįgalių vaikų (įvaikių, globotinių, rūpintinių) skaičių. Aiškinant priešingai, susidarytų teisinė situacija, kai būtų pažeisti Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatyme įtvirtinti skirtingų poreikių tenkinimo, lygių galimybių principai, būtų paneigtas finansinės pagalbos priemonės tikslingumas, būtų apribota asmens teisės į socialinę paramą apimtis.

Teisėjų kolegija priėmė naują sprendimą, kuriuo pareiškėjos apeliacinį skundą tenkino ir įpareigojo instituciją iš naujo atlikti veiksmus, kurie pripažinti atliktais nesilaikant teisės aktų reikalavimų.

2023 m. balandžio 12 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-188-1188/2023

Teisminio proceso Nr. 3-64-3-01328-2021-5

Procesinio sprendimo kategorija 6.6

[Prieiga internete](#)

8. Užsieniečių teisinė padėtis

8.5. Užsieniečių sulaikymas

Dėl išvados apie užsieniečio keliamą grėsmę valstybės saugumui nepagrįstumo, kai tokia išvada daroma remiantis vieninteliu faktu – atsakymu į Migracijos departamento klausimyno klausimą „Jūsų nuomone, kam priklauso Krymas?“

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas ginčas iš esmės kilo dėl užsieniečio sulaikymo pagrįstumo ir teisėtumo.

Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Užsieniečių registracijos centras (toliau – URC) su teikimu kreipėsi į teismą, prašydamas sulaikyti užsienietį trimis mėnesiams, bet ne ilgiau iki bus įvykdyta jo išsiuntimo procedūra, nes Migracijos departamentui panaikinus užsieniečio Lietuvos Respublikos nacionalinę vizą, jis Lietuvos Respublikoje yra neteisėtai ir, atsižvelgus į Valstybės saugumo departamento (toliau – VSD) raštą, jo buvimas Lietuvos Respublikoje kelia grėsmę valstybės saugumui (minėta išvada padaryta, vadovaujantis tuo, kad užsienietis, pildydamas Migracijos departamento klausimyną, nurodė, jog Krymas priklauso Rusijos Federacijai).

Pirmosios instancijos teismas URC teikimo netenkino, konstatuodamas, jog šiuo atveju Migracijos departamento sprendimas dėl nacionalinės vizos panaikinimo yra apskūstas teismui ir galutinis sprendimas nėra priimtas, dėl to nėra pagrindo spręsti, jog šis sprendimas yra galiojantis ir užsienietis Lietuvos Respublikoje yra neteisėtai, be to, šiuo atveju nėra pagrindo iš vieno klausimyno atsakymo, vadovaujantis tik VSD raštu, spręsti apie užsieniečio grėsmę valstybės saugumui ir tuo pagrindu jį sulaikyti. URC apeliaciniame skunde nurodė, jog šioje byloje nėra sprendžiamas VSD rašto ar Migracijos departamento sprendimų pagrįstumo ir teisėtumo klausimas, o įvertinus tai, jog užsienietis pripažintas keliančiu grėsmę valstybės saugumui, jo sulaikymas yra proporcingas siekiamiems tikslams – užsieniečio išsiuntimui iš Lietuvos Respublikos į kilmės šalį.

LVAT pažymėjo, kad sprendžiant dėl užsieniečio sulaikymo URC nurodomas pagrindas, jog užsieniečio buvimas Lietuvos Respublikoje kelia grėsmę valstybės saugumui ir sulaikymas būtinas, siekiant išsiųsti užsienietį iš Lietuvos Respublikos, turi būti vertinamas atsižvelgiant į visus byloje surinktus įrodymus. URC šį pagrindą grindė VSD raštu ir, kaip nustatyta, kompetentingos institucijos sprendė apie užsieniečio buvimą Lietuvos Respublikoje keliamą grėsmę valstybės saugumui, vadovaudamosi faktu, jog užsienietis užpildytame klausimyne į klausimą „Jūsų nuomone, kam priklauso Krymas?“ pažymėjo atsakymą „Rusijos Federacijai“. Visgi, LVAT vertinimu, URC nurodomos išvados, grindžiamos šiuo vieninteliu faktu, nepatvirtina byloje surinkti įrodymai. Byloje taip pat nustatyta, jog užsienietis pirmosios instancijos teismo posėdyje nurodė, kad atsakydamas į klausimą padarė klaidą, nes pažymėjo ne tą langelį. Šią aplinkybę užsienietis patvirtino ir apeliacinės instancijos teismo posėdžio metu. Taigi, LVAT pritarė pirmosios instancijos teismo pozicijai, kad šiuo atveju byloje nebuvo duomenų, patvirtinančių kompetentingos institucijos padarytą išvadą, taip pat duomenų, kad institucijos siekė išsiaiškinti tikrąją užsieniečio poziciją, atsižvelgiant į užsieniečio atsakymų klausimyne prieštarumą.

Atsakovo apeliacinis skundas atmestas, pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2023 m. balandžio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1610-822/2023

Teisminio proceso Nr. 4-45-3-00097-2023-9

Procesinio sprendimo kategorija 8.5

[Prieiga internete](#)

Šiuo aspektu taip pat žr. LVAT 2023 m. birželio 21 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. eA-1770-968/2023, kuriame LVAT plėtoja praktiką dėl atsakymo į klausimą, kam priklauso Krymas, vertinimo, sprendžiant dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-00811-2023-0

Procesinio sprendimo kategorija 8.3.1

[Prieiga internete](#)

20. Civilinė atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų

20.2. Civilinės atsakomybės sąlygos

20.2.1. Neteisėta veika

20.2.1.1. Neteisėtas veikimas

Dėl ūkio subjekto patirtos žalos Covid-19 ligos (koronaviruso infekcijos) pandemijos metu laikinai taikant ribojimus teikti odontologijos ir grožio paslaugas

Pareiškėjas UAB „Aukštaitijos implantologijos klinika“ kreipėsi į teismą su skundu, prašydamas atlyginti žalą, patirtą dėl pareiškėjo vykdomos veiklos apribojimų, nustatytų Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ (toliau – Nutarimas) nuo 2020 m. kovo 16 d. iki 2020 m. gegužės 17 d. Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atmetė neradęs pagrindo abejoti Nutarimu nustatytų ribojimų teisėtumu. Bylai pasiekus LVAT, išplėstinė teisėjų kolegija kreipėsi į Konstitucinį Teismą su prašymu įvertinti Nutarimo 3.2.8 ir 3.4.4 papunkčių² (kuriais buvo nustatyti apribojimai) teisėtumą, o 2023 m. sausio 24 d. Konstitucinis Teismas priėmė nutarimą, kuriame konstatavo, kad ginčyti Nutarimo papunkčiai neprieštaravo Konstitucijai ir Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymui (toliau – ŽULPKJ).

Išplėstinė teisėjų kolegija, atsižvelgusi į Konstitucinio Teismo nutarime pateiktus išaiškinimus, pabrėžė, kad Vyriausybės Nutarimo įtvirtintu teisiniu reguliavimu iš tiesų laikinai buvo suvaržyta asmenų, besiverčiančių grožio ar odontologijos paslaugų teikimu, ūkinės veiklos laisvė, kadangi tam tikru laikotarpiu buvo draudžiama teikti grožio paslaugas ir buvo atidėtas odontologijos paslaugų, išskyrus būtinosios medicinos pagalbos užtikrinimą, teikimas. Vis tik tokios priemonės nustatytos atsižvelgus į nepalankią epideminę Covid-19 ligos (koronaviruso infekcijos) situaciją bei siekiant riboti šios ligos plitimą, ir tokiu reguliavimu nustačius konkrečias profilaktikos ir kontrolės priemones siekta įgyvendinti konstituciškai svarbų tikslą ir viešąjį interesą – žmonių ir visuomenės sveikatos apsaugą.

Kaip buvo konstatuota Konstitucinio Teismo nutarime, pagal ŽULPKJ 21 straipsnio 1 dalį, aiškinamą kartu su to paties straipsnio 3 dalies 1 punktu, Vyriausybei, sveikatos apsaugos ministro teikimu paskelbusiai karantiną, buvo suteikti įgaliojimai, siekiant riboti užkrečiamųjų ligų plitimą, nustatyti konkrečias karantino metu taikomas profilaktikos ir kontrolės priemones, *inter alia* (be kita ko) susijusias su specialių ūkinės veiklos sąlygų, paslaugų teikimo tvarkos nustatymu, kuriomis ūkinė veikla galėjo būti laikinai apribota, be kita ko, taip, kad laikinai būtų draudžiama ja verstis. Nors ŽULPKJ įtvirtintas reguliavimas vėliau buvo keistas (detaliau reglamentuotas jau po Vyriausybės Nutarimo priėmimo), tačiau ir pagal ankstesnės redakcijos ŽULPKJ 21 straipsnio 1 dalį specialios ūkinės ir kitokios veiklos sąlygos, paslaugų teikimo tvarka galėjo būti detalizuotos Vyriausybės Nutarime. Vyriausybė neturėjo pagrindo manyti, jog pasiekti konstituciškai svarbų tikslą ir įgyvendinti viešąjį interesą būtų galima mažiau ribojančiomis priemonėmis, jos taikytos tik laikinai, buvo peržiūrimos ir koreguojamos, o nusprendus, kad taikyti nebėra būtina, – panaikintos.

Nepaisant to, jog Vyriausybės Nutarimo 3.2.8 ir 3.4.4 papunkčiuose įtvirtintu teisiniu reguliavimu, siekiant konstituciškai pagrįsto tikslo, laikinai buvo suvaržyta pareiškėjo ūkinės veiklos laisvė, tai padaryta laikantis asmens ir visuomenės interesų derinimo principo ir norint apsaugoti žmonių ir visuomenės sveikatą, siekiant bendros tautos gerovės. Pripažinus, kad Nutarimu įtvirtintas reguliavimas neprieštaravo aukštesnės galios teisės aktams, ir nenustačius vienos būtinųjų prašomos atlyginti žalos sąlygų (t. y. neteisėtų veiksmų), pareiškėjo apeliacinis skundas buvo atmestas kaip nepagrįstas, o pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2023 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1193-525/2023
Teisminio proceso Nr. 3-61-3-02336-2020-1
Procesinio sprendimo kategorijos: 6.2; 20.5
[Prieiga internete](#)

20.2.3. Žala

² „Vyriausybė nutaria: <...> 3. Patvirtinti šį karantino režimą: <...> 3.2.8. draudžiama teikti grožio paslaugas. <...> 3.4.4. Odontologijos paslaugų teikimo atidėjimas, išskyrus būtinosios medicinos pagalbos užtikrinimą“.

20.2.3.2. Neturtinė žala

Dėl nuolatinio vaizdo stebėjimo policijos areštinės kameroje, kai į kameros stebėjimo lauką patenkantis sanitarinio mazgo vaizdas tik iš dalies užtušuojamas techninėmis priemonėmis

Nagrinėtu atveju ginčas kilo dėl neturtinės žalos, kurią pareiškėjas kildino iš to, jog Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato areštinėje (toliau – Areštinė) 2 dienas jis buvo laikomas kameroje su įrengta vaizdo kamera, kuri filmavo jį atliekant gamtinius reikalus, atlyginimo.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą patenkino iš dalies – konstatavo, jog atsakovas, vaizdo priemonėmis stebėdamas Areštinės kamerą, kurioje buvo pareiškėjas, nors ir techninėmis priemonėmis ribodamas vaizdo stebėjimo lauką, kad į jį nepatektų sanitarinio mazgo zona, neužtikrino pareiškėjo privatumo jam naudojantis sanitariniu mazgu, todėl priteisė pareiškėjui iš atsakovo 70 Eur neturtinės žalos atlyginimą. Atsakovas dėl šio sprendimo padavė apeliacinį skundą.

Apeliaciniame skunde atsakovas nesutiko su pirmosios instancijos teismo pozicija, jog Areštinės kameros sanitarinio mazgo filmavimo zonos paslėpimas techninėmis priemonėmis neužtikrina pakankamo privatumo, ir pažymėjo, jog techninėmis priemonėmis užtušavus Areštinės kameros vaizdo stebėjimo lauko dalį, kurioje yra sanitarinis mazgas, vaizdą stebintis asmuo neturi galimybės matyti, kaip Areštinės kameroje laikomas asmuo naudojasi sanitariniu mazgu, toks vaizdas negali būti įrašytas, o padarytas ir išsaugotas vaizdo įrašas negali būti koreguojamas pašalinant užtušavimą, taigi tokių techninių priemonių įgyvendinimas yra pakankamas sanitariniu mazgu besinaudojančio asmens privatumui užtikrinti. Be to, net ir nustačius pareiškėjo privatumo naudojantis sanitariniu mazgu pažeidimą, per labai trumpą laiką (2 dienos) pareiškėjui negalėjo atsirasti tokio pobūdžio neturtinė žala, kuri turėtų būti atlyginama pinigais.

LVAT teisėjų kolegija, įvertinusi ginčui aktualų teisinį reguliavimą, pažymėjo, kad policijos areštinės kameroje yra leidžiama naudoti vaizdo stebėjimo kameras, tačiau šios kameros negali filmuoti sanitarinio mazgo vidinės dalies. Išanalizavusi byloje esančius duomenis (Areštinės kameroje įrengtos vaizdo kameros įrašą, nuotraukas), teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo padaryta išvada, jog nagrinėtu atveju atsakovo naudotos vaizdo kameros filmavimo lauką ribojančios techninės priemonės neužtikrino, kad sanitarinio mazgo vidinė dalis visiškai nebūtų filmuojama, kadangi iš pateiktos vaizdo ir foto medžiagos matyti dalis sanitarinio mazgo vidaus įrenginių. Taigi teisėjų kolegija sutiko, jog aplinkybė, kad atsakovas techninėmis priemonėmis bando uždengti dalį sanitarinio mazgo vidaus vaizdo, nesuteikia kalinamiems (sulaikytiems) asmenims privatumo. Teisėjų kolegija pritarė pirmosios instancijos teismo išvadai, jog Taisyklių³ 17.2 punkte nustatytas draudimas vaizdo kameromis stebėti (filmuoti) sanitarinio mazgo vidinę dalį yra suprantamas kaip imperatyvas, stebėjimo kamera iš esmės negali fiksuoti (filmuoti) sanitarinio mazgo patalpos vidaus jokia apimtimi. Kadangi šiuo atveju atsakovo taikytos techninės priemonės nebuvo pakankamos, jog užtikrintų, kad visa Areštinės kameroje sanitarinio mazgo vidinė dalis nebus filmuojama, pirmosios instancijos teismas pagrįstai konstatavo, jog buvo pažeistos Taisyklių nuostatos.

Teisėjų kolegija nesutiko su apeliacinio skundo argumentais, jog pirmosios instancijos teismas nenustatė, kad atsakovas savo veiksmais pažeidė pareiškėjo privatumą, kadangi pirmosios instancijos teismas rėmėsi prielaida, jog Areštinės kameroje laikomi asmenys nežino, kad kameros vaizdo dalis yra uždengiama, o matydami į juos nukreiptą vaizdo stebėjimo kamerą jaučia orumo pažeidimą būdami sanitarinio mazgo viduje. Šiuo atveju atsakovas nepateikė duomenų ir įrodymų, iš kurių būtų galima spręsti, jog pareiškėjo teisė privačiai pasinaudoti tualetu buvo užtikrinta, taip pat, kad jis, naudodamasis tualetu, nepatyrė diskomforto, nepaisant to fakto, jog Areštinės kameros sanitarinio mazgo vidinės dalies filmavimo zona buvo dalinai dengiama techninėmis priemonėmis. Atsižvelgusi į tai, jog visos abejonės turi būti vertinamos pareiškėjo naudai, teisėjų kolegija sprendė, kad byloje nustatytos aplinkybės nepatvirtina, jog sanitarinis mazgas kameroje, kurioje ginčo laikotarpiu buvo laikomas pareiškėjas, buvo įrengtas taip, kad pareiškėjas galėjo privačiai pasinaudoti juo ir nepatirti nepatogumų, todėl konstatuota, jog CK 6.271 straipsnio prasme yra pagrindas pripažinti atsakovo neteisėtus veiksmus. Nors pareiškėjas Areštinės kameroje buvo laikomas labai trumpai (2 dienas), teisėjų kolegijos vertinimu, šiuo atveju jis dėl nustatytų pažeidimų patyrė neturtinę žalą, pažeidimai neabejotinai sukėlė pareiškėjui dvasinius išgyvenimus, nepatogumus, kurių intensyvumas viršija neišvengiamai kalinimui būdingą

³ Lietuvos policijos generalinio komisaro 2020 m. rugsėjo 15 d. įsakymu Nr. 5-V-783 patvirtintos Policijos areštinių įrengimo ir eksploataavimo taisyklės.

kentėjimo laipsnį, ir tik teisės pažeidimo pripažinimo nepakanka pažeistai pareiškėjo teisei apginti, todėl pirmosios instancijos teismas pagrįstai priteisė pareiškėjui neturtinės žalos atlyginimą pinigais.

Atsakovo apeliacinis skundas atmestas, pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2023 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA-479-492/2023

Teismo proceso Nr. 3-62-3-02460-2022-2

Procesinio sprendimo kategorija 20.2.3.2

[Prieiga internete](#)

20.5. Kiti su civiline atsakomybe susiję klausimai

20.5.1. Laisvės atėmimo bausmę atliekančių asmenų skundų dėl žalos atlyginimo už netinkamas kalinimo sąlygas nagrinėjimas

Dėl pradėtos lygtinio paleidimo procedūros neužbaigimo

Šioje byloje ginčas kilo dėl neturtinės žalos, kurią pareiškėjas kildino iš to, jog pagal jo prašymą pradėta vykdyti lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos procedūra nebuvo užbaigta ir parengti dokumentai nebuvo teikiami lygtinio paleidimo komisijos posėdžiui bei pareiškėjo lygtinio paleidimo klausimas nebuvo svarstytas, atlyginimo.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą tenkino iš dalies ir priteisė jam iš atsakovo 2 050 Eur neturtinės žalos atlyginimą. Nesutikdamas su šiuo sprendimu, atsakovas pateikė dėl jo apeliacinį skundą.

LVAT teisėjų kolegija, nagrinėdama atsakovo apeliacinio skundo argumentus ir tikrindama pirmosios instancijos teismo sprendimo pagrįstumą bei teisėtumą, pirmiausia pažymėjo, kad šiuo atveju nėra sprendžiama, ar yra (buvo) faktinis ir teisinis pagrindas pareiškėjui taikyti lygtinį paleidimą iš Pravieniškių PN-AK, ar jo pateiktas prašymas galėjo būti patenkintas, kadangi ginčai, susiję su lygtinio paleidimo teisėtumo vertinimu, yra teismingi bendrosios kompetencijos teismui. Šioje byloje spjstas ginčas, susijęs su bausmę vykdančios institucijos viešojo administravimo veikla – buvo nustatomos ir vertinamos aplinkybės, susijusios su pradėta pareiškėjo lygtinio paleidimo procedūra, kuri nebuvo užbaigta.

Teisėjų kolegija nustatė, kad pareiškėjas 2022 m. kovo 4 d. pateikė prašymą Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos (toliau – Pravieniškių PN-AK) direktoriui, kuriame prašė išsiųsti užklausą dėl intensyvios priežiūros taikymo galimybių jo nurodytu adresu. Atsižvelgdama į tai, pataisos įstaiga 2022 m. kovo 7 d. raštu kreipėsi į Probacijos tarnybą prašydama pagal pasirinktą gyvenamąją vietą ištirti pareiškėjo socialinę aplinką dėl intensyvios priežiūros taikymo ir kitas aplinkybes, galinčias padėti individualizuoti probacijos sąlygas, ir pranešti, ar nuteistojo nurodyti kontaktiniai asmenys sutinka jį priimti gyventi pasirinktu adresu. Probacijos tarnyba 2022 m. kovo 14 d. raštu informavo, kad nurodytu adresu nuteistajam yra galimybė taikyti intensyvią priežiūrą. Pravieniškių PN-AK Resocializacijos skyriaus specialistė, susipažinusi su Probacijos tarnybos raštu, pradėjo vykdyti pareiškėjo lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos procedūrą, 2022 m. kovo 28 d. parengė išvadą „Apie nuteistojo Ž. L. individualiame socialinės reabilitacijos plane numatytų priemonių įgyvendinimo rezultatus“. Tačiau Kalėjimų departamento direktoriaus 2022 m. kovo 21 d. nutarimu buvo nutarta pareiškėją iš Pravieniškių PN-AK perkelti į Kauno tardymo izoliatorių (toliau – Kauno TI) tęsti bausmės atlikimo. Pareiškėjas 2022 m. balandžio 29 d. buvo perkeltas į Kauno TI, todėl pradėta pareiškėjo lygtinio paleidimo procedūra nebuvo baigta, nuteistojo medžiaga dėl lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos 2022 m. balandžio 4 d. Lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos komisijos posėdyje nebuvo nagrinėjama.

Bylai aktualioje BVK 164 straipsnio redakcijoje (galiojusioje nuo 2020 m. liepos 1 d.) buvo nustatyta, kad pataisos įstaiga, likus dvidešimt darbo dienų iki nuteistojo galimo lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos pagal šio kodekso 157 straipsnio 1, 2 ar 4 dalį, pateikia Lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos komisijai socialinio tyrimo išvadą (2 d.), o Lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos komisija ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo šio straipsnio 2 dalyje nurodytos socialinio tyrimo išvados gavimo dienos apsversto socialinio tyrimo išvadoje pateiktą informaciją ir priima motyvuotą nutarimą taikyti nuteistajam lygtinį paleidimą iš pataisos įstaigos arba lygtinio paleidimo netaikyti (3 d.).

Atsižvelgusi į tai, teisėjų kolegija sprendė, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai nesutiko su atsakovo argumentais, jog pareiškėjas nepateikė sutikimo taikyti intensyvią priežiūrą dėl lygtinio paleidimo, nes pareiškėjas 2022 m. kovo 4 d. pateikė prašymą Pravieniškių PN-AK direktoriui, o direktoriaus pavaduotojas 2022 m. kovo 4 d. rezoliucija perdavė prašymą Resocializacijos skyriui tolesniam vykdymui, t. y. po pareiškėjo prašymo pateikimo buvo pradėta lygtinio paleidimo procedūra. Pravieniškių PN-AK neinformavo pareiškėjo, jog

jis turėtų pateikti dar vieną prašymą ir sutikimą tam, kad jo klausimas būtų perduotas svarstyti Lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos komisijos posėdyje. Be to, atsakovas nenurodė jokio teisės akto, nustatančio, kad šiuo atveju pareiškėjas turėjo pateikti konkretų dar vieną prašymą, jog būtų lygtinai paleistas iš pataisos įstaigos, taip pat nenurodė teisės aktų, pagal kuriuos neprivaldė užbaigti pradėtos procedūros.

Teisėjų kolegija taip pat nenustatė pagrindo sumažinti pareiškėjui priteistą neturtinės žalos atlyginimą, todėl atsakovo apeliacinis skundas atmestas, pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2023 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA-394-520/2023

Teismo proceso Nr. 3-62-3-01136-2022-1

Procesinio sprendimo kategorija 20.5.1

[Prieiga internete](#)

21. Valstybės tarnautojo statuso įgijimas, pasikeitimas, praradimas ir atsakomybė

21.1. Priėmimas į valstybės tarnybą

Dėl diplomatinės tarnybos rezervo ir į jį įrašytų asmenų statuso, panaikinus teisės aktą, kuriuo vadovaujantis toks rezervas buvo suformuotas

Byloje nagrinėtas ginčas, kilęs dėl Užsienio reikalų ministerijos (toliau – URM) sprendimo, kuriuo netenkintas pareiškėjo prašymas perkelti jį iš 2018 metais sudaryto diplomatinės tarnybos rezervo (toliau – Rezervas) į 2020 metais sudarytą kandidatų į diplomatinę tarnybą sąrašą (toliau – Sąrašas), pagrįstumo ir teisėtumo.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjo skundą, konstatavęs, kad užsienio reikalų ministrui Aprašu⁴ iš esmės pakeitus atrankos į diplomatinę tarnybą tvarką bei panaikinus Nuostatus⁵, kuriais vadovaujantis buvo suformuotas Rezervas, pastarasis automatiškai neteko galios.

Išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, jog diplomatiniai santykiai yra viena iš valstybės užsienio politikos vykdymo krypčių, kuri, be kita ko, yra įgyvendinama formuojant atskirą valstybės užsienio politikos biurokratinį aparatą – diplomatinę tarnybą. Kadangi ši valstybės valdymo reikalų sritis teisės aktais yra tiesiogiai pavesta URM, būtent užsienio reikalų ministras, kaip šios institucijos vadovas, yra atsakingas už veiksmingos, Vyriausybės suplanuotos bei vykdomos užsienio politikos tikslus atitinkančios URM administracinės struktūros formavimą, įskaitant diplomatinę tarnybą ir atrankas į ją. Aprašą užsienio reikalų ministras patvirtino, įgyvendindamas Diplomatinės tarnybos įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje jam nustatytą funkciją, t. y. neveikė *ultra vires* (viršijant įgaliojimus). Užsienio reikalų ministrui įstatyme nustatyti įgaliojimai tvirtinti konkurso į diplomatinę tarnybą organizavimo tvarką reiškia jo diskreciją spręsti ne tik dėl tinkamiausios faktinę situaciją bei poreikius atitinkančios atrankos į diplomatinę tarnybą sistemos parinkimo, atrankos organizavimo ir vykdymo, bet ir jos stadijų, etapų, atrankų periodiškumo, rezultatų įforminimo ir galiojimo. Ankstesniu ministro įsakymu nustatytos konkurso organizavimo tvarkos pakeitimas savaime nereiškia bendrųjų teisėtumo principo reikalavimų pažeidimo ir (ar) nepiktnaudžiavimo valdžia, objektyvumo, lygybės prieš įstatymą bei proporcingumo principų nepaisymo, nagrinėtu atveju poreikis ją keisti buvo pagrįstas objektyviomis aplinkybėmis. Aptartą teisinį reguliavimą vertinant kitaip, Diplomatinės tarnybos įstatyme užsienio reikalų ministrui įtvirtinta teisė bei įpareigojimas nustatyti konkurso į diplomatinę tarnybą organizavimo tvarką (t. y. užsienio reikalų ministrui deleguoti įgaliojimai) neatitiktų konstitucinės valstybės valdymo reikalų srities – diplomatinė santykių mezgimo ir ryšių su užsienio valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis palaikymo – tikslų.

Remdamasis bylos duomenimis, LVAT nustatė, kad pareiškėjas į Rezervą, vadovaujantis Nuostatuose įtvirtinta tvarka, buvo įtrauktas po to, kai 2018 m. rugsėjo 18 d. laimėjo URM skelbtą konkursą. Minėta tvarka neteko galios nuo 2020 m. rugpjūčio 14 d., įsigaliojus Aprašui. Vadovaudamasi naujai patvirtintu Aprašu, URM 2020 m. rugsėjo 17 d. paskelbė konkursą į diplomatinę tarnybą, kuriame nelaikė galiojančiais pareiškėjo 2018 metų konkurso rezultatų ir jam suteikto statuso.

⁴ Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2020 m. rugpjūčio 13 d. įsakymu Nr. V-217 patvirtintas Konkurso į Lietuvos Respublikos diplomatinę tarnybą organizavimo tvarkos aprašas.

⁵ Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2003 m. gegužės 28 d. įsakymu Nr. 92 patvirtinti Konkurso į Lietuvos Respublikos diplomatinę tarnybą nuostatai.

Įvertinusi Nuostatuose ir Apraše įtvirtintą reglamentavimą bei jo skirtumus, išplėstinė teisėjų kolegija darė išvadą, kad panaikindamas Nuostatus ir Apraše nustatydamas naują konkurso į diplomatinę tarnybą organizavimo tvarką, užsienio reikalų ministras įgyvendino teisės aktuose jam įtvirtintą diskreciją egzistuojančią atrankos tvarką pripažinti neefektyvia ir spręsti dėl to, kokia atrankos tvarka atitiktų susiklosčiusią faktinę situaciją (neužimtų diplomatų pareigybių skaičių ir tai, kad niekas iš į Rezervą įrašytų asmenų neišreiškė noro jas užimti) bei užtikrintų valstybės poreikius diplomatinių santykių srityje. Apraše užsienio reikalų ministras nustatė tokią atrankos į diplomatinę tarnybą tvarką, kuri tiek forma, tiek turiniu iš esmės skiriasi nuo įtvirtintos Nuostatuose – konkursai pagal šias tvarkas vykdomi skirtinga apimtimi, jomis pasirinktos ne tik skirtingos vykdymo metodikos, bet ir pats atrankų modelis, nuo į ateityje atsilaisvinsiančias diplomatų pareigas orientuoto išankstinio konkurso vykdymo pereinant į konkursų konkrečioms laisvoms diplomatų pareigoms užimti organizavimą, jame atsisakant Rezervo formavimo. Taip reikšmingai skiriantis Nuostatuose ir Apraše įtvirtintoms konkursų į diplomatinę tarnybą organizavimo tvarkoms, remiantis šiomis tvarkomis sudaromi Rezervas ir Sąrašas negali būti laikomi tapačiais institutais, juose įrašytiems asmenims suteikiančiais analogiškas teises.

LVAT vertinimu, užsienio reikalų ministrui patvirtinus savo esmė naują konkurso į diplomatinę tarnybą tvarką, o Nuostatus pripažinus netekusiais galios nuo 2020 m. rugpjūčio 14 d., nuo šios datos pasibaigė ir pareiškėjo pagal Nuostatus įgytų teisių ir pareigų, susijusių su 2018 metais vykdytu konkursu ir jo rezultatais, galiojimas, t. y. Rezervas ir juo pareiškėjui suteiktas statusas neteko galios. Pareiškėjas negalėjo turėti lūkesčių, kad teisės aktais nustatyta atrankos į diplomatinę tarnybą tvarka ar atskiros jos dalys, susijusios su atrankos rezultatų apibendrinimu ir galiojimu, ateityje nesikeis ir kad jo kandidatūra savaime išliks tarp siūlytinų į laisvas diplomatų pareigybes iki pasibaigs Nuostatuose nurodytas trejų metų, skaičiuojamų nuo Rezervo sudarymo, laikotarpis. Išplėstinė teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, jog pagal Nuostatuose įtvirtintą teisinį reguliavimą pareiškėjas negalėjo turėti teisėto lūkesčio būti paskirtas į konkrečią diplomato pareigybę, be to, būdamas Rezerve pareiškėjas turėjo galimybę realizuoti savo teisėtus lūkesčius įstoti į diplomatinę tarnybą Nuostatuose nustatyta tvarka, tačiau šia galimybe dėl asmeninių priežasčių nepasinaudojo (atsisakė jam siūlytų pareigų).

LVAT atmetė pareiškėjo apeliacinį skundą.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2023 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1140-492/2023
Teisminio proceso Nr. 3-61-3-03824-2020-4
Procesinio sprendimo kategorijos: 21.1; 22.7

[Prieiga internete](#)

21.3. Valstybės tarnautojų atleidimas iš pareigų

21.3.8. Nepriekaištingos reputacijos netekimas ar pareigūno vardo pažeminimas

Dėl viešo draudžiamos simbolikos naudojimo socialiniuose tinkluose

Byloje nagrinėtas ginčas, kilęs dėl Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Departamentas) direktoriaus įsakymo, kuriuo pareiškėja atleista iš vidaus tarnybos už pareigūno vardo pažeminimą, pagrįstumo ir teisėtumo.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjos skundą, konstatavęs, kad gegužės 9-osios dienos proga socialiniame tinkle „Facebook“ viešai demonstruodama nuotraukas su sovietine simbolika pareiškėja pažeidė tarnybinę etiką bei pažeminė pareigūno vardą.

Byloje nustatyta, kad savo 2016 metais sukurta „Facebook“ asmenine paskyra naudojosi tik pati pareiškėja, ginčo laikotarpiu jos profilis buvo viešas, jo nuotraukose pareiškėja užfiksuota dėvinti tarnybinę uniformą, ant nuotraukų pareiškėja buvo užsidėjusi rėmelius su draudžiamąja simbolika bei užrašais, reiškiančiais pasididžiavimą priešiškos valstybės pergalemis – panaudoti rėmeliai su frazėmis „Aš didžiuojuosi. 75 m. pergalei“ ir „Kol mes prisimename – jie gyvi. Gegužės 9-oji“. Nurodyta informacija buvo paskelbta viešai – interneto tinklalapyje „Alfa.lt“, t. y. visuomenei buvo pateikta / atskleista informacija apie pareiškėjos elgesį viešojoje erdvėje, kurioje nurodytos pareiškėjos pareigos bei pateiktos ginčo nuotraukos, kuriose pareiškėja atpažįstama kaip pareigūnė, aptartas draudžiamųjų ženklų ir frazių, reiškiančių palaikymą ir didžiavimąsi priešiškos Lietuvai valstybės pergalemis.

Teisėjų kolegijos vertinimu, pareiškėja tokiais savo veiksmais darydama ANK 524 straipsnio 1 dalyje nustatytą administracinį nusižengimą, už kurį buvo patraukta administracinė atsakomybė, taip pat pažeidė Departamento direktoriaus 2022 m. sausio 3 d. įsakymu Nr. 1-1 patvirtinto Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo

tarnybos etikos kodekso 7 ir 11 punktuose įtvirtintus pagarbos ir lojalumo valstybei bei padorumo principus, Vidaus tarnybos statuto 21 straipsnio 1 punktą, kuriame nustatyta, kad pareigūnai privalo gerbti ir ginti žmogaus orumą, užtikrinti ir saugoti žmogaus teises ir laisves, bei tuo pažemino pareigūno vardą. LVAT darė išvadą, kad pareiškėja savo veiksmais padarė reputacinę žalą Departamentui, pakenkė šios institucijos autoritetui ir pažemino pareigūno vardą, todėl jos atleidimas iš vidaus tarnybos buvo adekvati drausminės atsakomybės poveikio priemonė.

LVAT atmetė pareiškėjos apeliacinį skundą.

2023 m. balandžio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1587-662/2023

Teismo proceso Nr. 3-61-3-09753-2022-3

Procesinio sprendimo kategorija 21.3.8

[Prieiga internete](#)

22. Kiti su valstybės tarnyba susiję klausimai

22.4. Valstybės tarnautojų socialinės ir kitos garantijos

22.4.1. Atostogos

Dėl pareigūnų, kurie vieni augina vaiką(-us) iki keturiolikos metų, kasmetinių atostogų trukmės bei senaties termino reikalavimui suteikti nepanaudotas kasmetines atostogas eigos pradžios

Pareiškėja kreipėsi į teismą, prašydama įpareigoti Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybą prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Tarnyba) nuo 2010 metų jai kasmet prie kasmetinių atostogų priskaičiuoti po 5 dienas atostogų kaip asmeniui, vienam auginančiam vaiką iki keturiolikos metų. Tarnyba pareiškėjos prašymą priskaičiuoti papildomas kasmetinių atostogų dienas atsisakė tenkinti, motyvuodama dviem aspektais: 1) kad iki 2018 m. gruodžio 31 d. kasmetinės atostogos pareiškėjai buvo skaičiuojamos pagal tuo metu galiojusio Vidaus tarnybos statuto 32 straipsnį, todėl pareiškėjai turint daugiau nei 10 metų vidaus tarnybos stažą nebuvo pagrindo taikyti minėtu laikotarpiu galiojusį DK 166 straipsnio 2 dalies ir Valstybės tarnybos įstatymo 36 straipsnio 1 dalies nuostatų; 2) po 2019 m. sausio 1 d. pareiškėja apie savo teisę į papildomas atostogas Tarnybą informavo šiai teisei jau pasibaigus, todėl taikytinas DK nustatytas trejų metų ieškinio senaties terminas.

Pirmosios instancijos teismas tenkino pareiškėjos skundą, konstatavęs, jog kreipdamasi į teismą pareiškėja nepraleido DK nustatyto bendro trejų metų senaties termino, nes apie savo teisių galimą pažeidimą sužinojo, kai Tarnyba 2020 m. vasario 20 d. raštu atsisakė tenkinti jos prašymą, o apskaičiuoti tinkamos trukmės pareigūno atostogas yra darbdavio pareiga. Pirmosios instancijos teismas taip pat pažymėjo, jog Vidaus tarnybos statusas nenumatė maksimalios atostogų ribos, todėl pareigūnui už stažą bei tai, kad jis vienas augina vaiką iki keturiolikos metų, suteikiamos atostogos nesibendrina. Atsakovui nevykdžius pareigos suteikti pareiškėjai jai priklausiusių kasmetinių atostogų, teisė gauti visas sukauptas atostogas išliko iki paskutinės ginčo laikotarpio dienos ir negalėjo būti ribojama trejų metų ieškinio senatimi.

Išplėstinė teisėjų kolegija pirmiausiai pažymėjo, jog atsižvelgiant į DK bei Vidaus tarnybos statute pateiktas „darbuotojo“ ir „vidaus tarnybos sistemos pareigūno“ sąvokas bei bylos teisinio santykio pobūdį, vidaus tarnybos statutinis pareigūnas bendrąja prasme laikytinas darbuotoju. Todėl nagrinėtu atveju aiškinant Vidaus tarnybos statuto nuostatas aktualūs ir su DK įtvirtinta sąvoka „darbuotojas, kuris vienas augina vaiką“ susiję LAT išaiškinimai, kad darbuotojais, kurie vieni augina vaiką, yra pripažįstami asmenys, kurie faktiškai vieni augina vaiką (vaikus) ar įvaikį (įvaikius) (pavyzdžiui, yra našlys (našlė), vieniša motina (įmotė), kitam vaiko tėvui (įtėviui) neterminuotai arba terminuotai apribota tėvų valdžia, santuoka yra nutraukta ar sutuoktiniai gyvena skyrium ir teismo sprendimu vaiko (įvaikio) gyvenamoji vieta yra nustatyta su juo, kt.), nurodytas sąrašas nėra baigtinis, nes gali būti ir kitų situacijų, kai darbuotojas bus laikomas faktiškai vienas auginantis vaiką, o šios teisės normos taikymui neturi reikšmės, ar darbuotojas vienas išlaiko auginamą vaiką, ar kitas vaiko tėvas taip pat vykdo pareigą materialiai išlaikyti nepilnametį vaiką.

Byloje nustatyta, kad pareiškėja buvo aktyvi – Tarnybą apie aplinkybę, kad viena augina vaiką iki keturiolikos metų, pirmą kartą informavo 2010 m. kovo 29 d., Tarnyba pagal šį prašymą pareiškėjai taikė jos prašytą papildomą neapmokestinamųjų pajamų dydį; apie minėtą aplinkybę pareiškėja Tarnybą pakartotinai informavo 2014 m. lapkričio 10 d., pridėdama ištuokos liudijimo kopiją; taip pat 2020 m. vasario 6 d. bei 10 d. raštais, prie kurių pridėjo 2009 m. spalio 12 d. teismo sprendimą dėl santuokos nutraukimo, kuriame pareiškėjos

nepilnamečio sūnaus gyvenamoji vieta nustatyta kartu su ja. Todėl, išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, pareiškėja ginčo laikotarpiu faktiškai viena augino vaiką iki keturiolikos metų, o šios išvados nepaneigė aplinkybė, jog vaiko tėvas minėtu laikotarpiu buvo įpareigotas vykdyti pareigą materialiai išlaikyti nepilnametį vaiką, kadangi sąvokos „vaiko išlaikymas“ ir „vaiko auginimas“ nėra tapačios.

Atsižvelgusi į Konstitucinio Teismo 2022 m. lapkričio 30 d. nutarime pateiktus išaiškinimus, kad Vidaus tarnybos statuto (2003 m. balandžio 29 d. redakcija) 32 straipsnis, Vidaus tarnybos statuto (2015 m. birželio 25 d. redakcija) 40 straipsnis tiek, kiek juose nebuvo įtvirtintos papildomos kasmetinės atostogos vidaus tarnybos sistemos pareigūnams, vieniems auginusiems vaiką(-us) iki keturiolikos metų, prieštaravo Konstitucijos 29 straipsnio 1 daliai, 38 straipsnio 1, 2 dalims, konstituciniam teisinės valstybės principui, išplėstinė teisėjų kolegija sprendė, jog nagrinėtos bylos atveju turi būti užpildyta dėl šiuo Konstitucinio Teismo nutarimu antikonstituciniu pripažinto teisinio reguliavimo atsiradusi teisės spraga.

LVAT pažymėjo, jog pareiškėja, kaip vidaus tarnybos sistemos pareigūnė, ginčo laikotarpiu viena auginusi vaiką iki keturiolikos metų, kuriai iki 2018 m. gruodžio 31 d. Vidaus tarnybos statute nebuvo įtvirtintos papildomos kasmetinės atostogos ir todėl tokios atostogos jai nebuvo skaičiuojamos ir suteikiamos, turėjo teisę reikalauti jai tokias atostogas apskaičiuoti. Išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, atsižvelgiant į pareiškėjos byloje reikštą reikalavimą, taip pat į iki 2018 m. gruodžio 31 d. DK įtvirtintą minimaliųjų kasmetinių atostogų darbuotojams, vieniems auginusiems vaiką iki keturiolikos metų, reglamentavimą, be kita ko, įvertinus bylos nagrinėjimo metu Vidaus tarnybos statute įtvirtintą teisinį reguliavimą, pagal kurį pareigūnui, vienam auginančiam vaiką (įvaikį) iki keturiolikos metų suteikiamos papildomos 5 darbo dienų kasmetinės atostogos (Vidaus tarnybos statuto, patvirtinto 2018 m. birželio 29 d. Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymu Nr. XIII-1381) 49 str. 2 d.) bei aplinkybę, kad Vidaus tarnybos statutais nei ginčo laikotarpiu, nei bylos nagrinėjimo metu neribojama maksimalios vidaus tarnybos sistemos pareigūnų kasmetinių atostogų trukmės, pareiškėjai, kaip vidaus tarnybos sistemos pareigūnei, vienai auginusiai vaiką iki keturiolikos metų, turėjo būti apskaičiuota ginčo laikotarpiu dėl antikonstituciniu pripažinto teisinio reguliavimo jai nesuteikta papildomų kasmetinių atostogų dalis. Nepaisant pareiškėjos reikalavimų, tai nebuvo padaryta, todėl išplėstinė teisėjų kolegija sprendė, kad pažeista pareiškėjos teisė turėjo būti ginama teismui priimančiam sprendimą, kuriuo Tarnyba būtų įpareigota apskaičiuoti pareiškėjai tokią nepagrįstai nesuteiktų papildomų kasmetinių atostogų dalį.

Išplėstinė teisėjų kolegija taip pat atkreipė dėmesį, kad Vidaus tarnybos statute įtvirtintos su pareigūnų stažu susietos socialinės garantijos nėra įvardintos kaip prailgintos ir / ar papildomos kasmetinės atostogos, o Vidaus tarnybos statute nėra normų, nustatančių maksimalią pareigūnų kasmetinių atostogų trukmę, todėl nėra pagrindo reikalauti, kad vidaus tarnybos sistemos pareigūnai pasirinktų tik kurią nors vieną iš savo prigimtimi su skirtingomis socialinėmis garantijomis susijusių (vidaus tarnybos pavojingumu, pobūdžiu, trukme, papildomais reikalavimais, atsakomybe bei stažu ir / ar šeimine padėtimi, vienam auginant vaiką iki keturiolikos metų) kasmetinių atostogų rūšių.

Dėl Tarnybos prašymo ginčo laikotarpiui taikyti DK įtvirtintą trejų metų ieškinio senaties terminą LVAT pabrėžė, jog nepaisant pareiškėjos aktyvumo nuo 2010 metų teikiant duomenis apie šeimines situacijas bei prašymus dėl papildomų kasmetinių atostogų skaičiavimo, pareiškėjai visą ginčo laikotarpį, tebesitęsiant tarnybos teisiniams santykiams, nebuvo sudaryta reali galimybė, kaip asmeniui, vienam auginusiam vaiką iki keturiolikos metų, faktiškai pasinaudoti teise į papildomas kasmetines atostogas nei tais metais, kai tokios atostogos turėjo būti suteikiamos, nei vėliau (Tarnyba atsisakė skaičiuoti pareiškėjai tokias kasmetines atostogas), todėl nagrinėtu atveju ieškinio senaties termino eiga reikalavimui apskaičiuoti ir suteikti tokias papildomas kasmetines atostogas net ir negalėjo prasidėti.

LVAT atmetė Tarnybos apeliacinį skundą.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2023 m. balandžio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1183-575/2023
Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01214-2020-5
Procesinio sprendimo kategorija 22.4.1

[Prieiga internete](#)

24. Vietos savivalda

24.2. Savivaldybių institucijos, jų sudarymas ir įgaliojimai

Dėl mero politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigybių skaičiaus nustatymo, nesant dėl to pateikto mero siūlymo

Pareiškėjas Kretingos rajono savivaldybės meras kreipėsi į teismą su skundu, prašydamas panaikinti Kretingos rajono savivaldybės tarybos (toliau – Taryba) 2021 m. sausio 29 d. sprendimą, kuriuo buvo pakeistas Tarybos 2019 m. balandžio 11 d. sprendimu nustatytas Kretingos rajono savivaldybės politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigybių skaičius, taip pat panaikinti Tarybos 2021 m. balandžio 29 d. sprendimą, kuriuo panaikintas minėtas Tarybos 2019 m. balandžio 11 d. sprendimas dėl Kretingos rajono savivaldybės politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigybių skaičiaus nustatymo. Pareiškėjas skundą grindė aplinkybe, kad skundžiami sprendimai buvo priimti nesant jo, kaip mero, siūlymo, todėl Taryba viršijo savo įgaliojimus.

Pirmosios instancijos teismas tenkino pareiškėjo skundą, konstatavęs, kad ginčijami Tarybos sprendimai priimti pažeidžiant Vietos savivaldos įstatyme imperatyviai ir išimtinai merui priskirtą kompetenciją siūlyti Tarybai nustatyti mero politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigybių skaičių. Taryba dėl šio sprendimo pateikė apeliacinį skundą, kuriame, be kita ko, kėlė klausimą dėl Vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 11 punkto ir 19 straipsnio 17 dalies atitikties Konstitucijai.

Remdamasis Konstitucijos 119 straipsnio 3 dalies nuostata, kad savivaldos institucijų organizavimo ir veiklos tvarką nustato įstatymas, LVAT pažymėjo, jog skundžiamų Tarybos sprendimų priėmimo metu galiojęs teisinis reguliavimas (Vietos savivaldos įstatymo (redakcija, galiojusi nuo 2021 m. sausio 2 d.) 2 str. 1 d., 3 str. 3 d., 5 str. 2 d.) buvo apibrėžęs savivaldybės mero teisinį statusą, įgyvendinant būtent Konstitucijos 119 straipsnį, todėl nėra pagrindo tvirtinti, kad Konstitucijos 119 straipsnis buvo paneigtas. Įstatymų leidėjo valia savivaldybės merui suteikus savivaldybės vadovo statusą bei pavedus vykdyti įstatymu nustatytus įgaliojimus, taip pat siekiant, kad teisės aktais nustatyti įgaliojimai būtų įvykdyti laiku ir tinkamai, merui suteikta galimybė turėti politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų, dėl kurių skaičiaus nustatymo, mero siūlymu, buvo pavesta spręsti savivaldybės tarybai (Vietos savivaldos įstatymo 16 str. 2 d. 11 p. ir 19 str. 17 d.). Mero, kaip savivaldybės vadovo, teisė turėti ir teikti siūlymus dėl politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų, kildintina iš siekio atsakingai įgyvendinti vietos valdžios įgaliojimus, vykdyti efektyvų viešąjį administravimą, garantuoti teritorinės bendruomenės viešąjį interesą, kartu ir visos valstybinės bendruomenės viešąjį interesą, kurį pagal savo kompetenciją užtikrina visos valstybės institucijos.

LVAT taip pat pabrėžė, kad Konstitucinio Teismo 2021 m. balandžio 19 d. nutarime, kuriame vertinta Vietos savivaldos įstatymo ir Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo nuostatų, susijusių su savivaldybių merų rinkimais ir įgaliojimais, atitiktis Konstitucijai, įvertintas visuminis teisinis reguliavimas, pagal kurį merui buvo suteiktos atstovaujamosios ir vykdomosios institucijos įgaliojimai, tačiau nuo savivaldybės tarybos įgaliojimų atskiri vietos valdžios ir viešojo administravimo subjekto įgaliojimai ir jų įgyvendinimo tvarka šioje konstitucinės justicijos byloje nebuvo kvestionuoti. Taryba nepateikė pakankamų teisinių argumentų, kodėl Vietos savivaldos įstatyme negalėtų būti įtvirtintos nuostatos, reglamentuojančios savivaldybės vykdomosios institucijos kompetenciją aptarnaujančio ir patariančiojo pobūdžio tarnautojų aparato klausimais, juolab kad pagal Konstitucijos 119 straipsnio 3 dalies nuostatas įstatymų leidėjas, reguliuodamas savivaldos institucijų organizavimo ir veiklos tvarką, turi diskreciją nustatyti ir šių institucijų darbo organizavimo tvarką. Todėl teisėjų kolegija darė išvadą, kad atsakovas nepateikė aiškių teisinių argumentų savo pozicijai dėl Vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 11 punkto ir 19 straipsnio 17 dalies neatitikties Konstitucijai pagrįsti.

LVAT atmetė Tarybos apeliacinį skundą.

2023 m. balandžio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-324-556/2023

Teisminio proceso Nr. 3-63-3-00160-2021-7

Procesinio sprendimo kategorijos: 24.2; 24.7

[Prieiga internete](#)

26. Asmens duomenų teisinė apsauga

Dėl duomenų subjekto neinformavimo apie ilgą laiką vykdyto asmens duomenų rinkimo nutraukimą

Byloje ginčas kilo dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos sprendimo dalies, kurioje pareiškėjo UAB „Budrus sakalas“ buvusio darbuotojo skundas pripažintas pagrįstu dėl iki 2019 m. spalio mėnesio pradžios

vykdyto vaizdo stebėjimo apimties, ir dėl Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo (toliau – ADTA) 3 straipsnio 1 dalies 6 punkto nuostatos pažeidimo, taip pat pareiškėjui pareikštas papeikimas, teisėtumo ir pagrįstumo.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atmetė.

LVAT teisėjų kolegija su pirmosios instancijos teismo vertinimu iš esmės sutiko ir papildomai pabrėžė, kad tokia situacija, kai duomenų tvarkytojas, su duomenų subjekto sutikimu ilgą laiką rinkęs asmens duomenis (vaizdo kameromis stebėjęs asmenį), vėliau dėl kokių nors priežasčių nutraukia tokį duomenų rinkimą, tačiau to duomenų subjekto tinkamai apie tai neinformuoja, nėra suderinama su sąžiningo ir skaidraus duomenų tvarkymo imperatyvais (ADTA) 3 str. 1 d. 6 p.). Nagrinėtos bylos kontekste pabrėžta, kad analogiškai asmens duomenų tvarkymo reikalavimai kyla ir iš teisėtumo, sąžiningumo ir skaidrumo principų, įtvirtintų BDAR 5 straipsnio 1 dalies a punkte.

2023 m. balandžio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-245-968/2023

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-03447-2020-5

Procesinio sprendimo kategorija 26

[Prieiga internete](#)

36. Ginklų ir šaudmenų kontrolė

Dėl netinkamo teisinio pagrindo nurodymo priimant sprendimą dėl leidimo laikyti (nešiotis) ginklus galiojimo pratęsimo

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato Viešosios tvarkos valdybos sprendimo, kuriuo nuspręsta neperregistruoti pareiškėjui leidimo laikyti (nešiotis) ginklus Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo (toliau – Įstatymas) 17 straipsnio 1 dalies 10 punkte numatytu pagrindu (toliau – Sprendimas), teisėtumo ir pagrįstumo.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad Įstatymas, reglamentuojantis, be kita ko, ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių įsigijimą ir turėjimą, nustato ne tik pagrindus ir tvarką, kuria išduodami arba atsisakoma išduoti leidimus įsigyti, laikyti ir nešiotis ginklus, bet ir pagrindus ir tvarką, kuria tokie leidimai pratęsiami / atsisakoma juos pratęsti, panaikinami: leidimų įsigyti ginklus, leidimų laikyti ir leidimų nešiotis A, B, C kategorijų ginklus išdavimo / atsisakymo išduoti tvarka ir pagrindai nustatyti Įstatymo 12–18 straipsniuose; leidimų nešiotis ir leidimų laikyti ginklus galiojimo panaikinimo ir pratęsimo / nepratęsimo pagrindai ir tvarka, nustatyta Įstatymo 40 straipsnyje.

Bylos duomenimis pareiškėjas, kuriam leidimas laikyti (nešiotis) ginklus buvo išduotas 2006 metais, 2021 m. gruodžio 9 d. kreipėsi į atsakovą su prašymu pratęsti leidimo laikyti (nešiotis) ginklus galiojimą. Atsakovas byloje ginčytu Sprendimu, vadovaudamasis Įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 10 punktu, nusprendė neperregistruoti pareiškėjui išduoto leidimo laikyti (nešioti) ginklus. Konstatuota, jog aptarto teisinio reguliavimo kontekste įvertinus vien aplinkybę, kad pareiškėjas prašė ne išduoti leidimą laikyti (nešiotis) ginklus, o pratęsti leidimo laikyti (nešiotis) ginklus galiojimą, ginčytas atsakovo Sprendimas, priimtas vadovaujantis Įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 10 punktu, nustatančiu vieną iš teisės įsigyti ir turėti ginklus ir šaudmenis apribojimo pagrindų, neperregistruoti (nepratęsti) pareiškėjui leidimo laikyti (nešiotis) ginklus galiojimo, yra priimtas taikant materialinės teisės normą, kuri ginčo teisinių santykių nereglamentuoja, todėl negali būti laikomas teisėtu (ABT) 91 str. 1 d. 1 p.).

Pažymėta, jog nors Įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 10 punktu numatytas teisės įsigyti ir turėti ginklus ir šaudmenis apribojimų pagrindas savo turiniu yra iš esmės analogiškas Įstatymo 40 straipsnio 1 dalies 10 punkte numatytam leidimų nešiotis ir leidimų laikyti ginklus galiojimo panaikinimo pagrindui, kuris, atsižvelgiant į Įstatymo 40 straipsnio 10 dalį ir ginčo Sprendimo motyvą, gali būti ir sprendimo nepratęsti leidimo nešiotis ginklus ar leidimo laikyti ginklus galiojimo pagrindas nagrinėtoje situacijoje, teisėjų kolegija nemanė, kad byloje ginčyto Sprendimo teisinio pagrindo pakeitimas galimas ginčą nagrinėjant teisme, juo labiau – apeliacinės instancijos teisme, kadangi priimant tokius sprendimus, t. y. dėl atsisakymo išduoti leidimą ir dėl leidimo galiojimo nepratęsimo, visgi skiriasi ir reikšmingų faktinių aplinkybių visuma, atitinkamai – ir motyvacija, kuri yra patikros teisme dalykas.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas, kuriuo pareiškėjo skundas netenkintas, panaikintas ir priimtas naujas sprendimas, kuriuo pareiškėjo skundas tenkintas, atsakovo Sprendimas panaikintas ir atsakovas įpareigotas iš naujo išnagrinėti pareiškėjo prašymą pratęsti leidimo laikyti (nešiotis) ginklus galiojimą.

2023 m. balandžio 19 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-785-624/2023

Teismo proceso Nr. 3-62-3-00244-2022-0

Procesinio sprendimo kategorija 36

[Prieiga internete](#)

37. Bausmių vykdymo ir suėmimo sąlygos

37.3. Kalinamųjų ir suimtųjų teisės

Dėl galimybės nuteistiesiems pataisos įstaigose turėti bei naudotis nosies ir ausų epiliatoriais

Nagrinėtu atveju ginčas kilo dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos (toliau – Pravieniškių PN-AK) rašto (toliau – Raštas), kuriuo netenkintas pareiškėjo prašymas leisti jam naudotis nosies ir ausų epiliatoriumi, įsigytu 2009 metais Marijampolės pataisos namuose, ir Kalėjų departamento sprendimo (toliau – Sprendimas), kuriuo pareiškėjo skundas dėl minėto Rašto atmetas, pagrįstumo ir teisėtumo.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundo dėl minėtų aktų panaikinimo netenkino. Dėl šio sprendimo pareiškėjas pateikė apeliacinį skundą.

LVAT teisėjų kolegija, nagrinėdama pareiškėjo apeliacinio skundo argumentus, pažymėjo, kad EŽTT yra nurodęs, jog nuteistiesiems turi būti užtikrintos visos Konvencijos garantuojamos teisės ir laisvės. Įkalinimo aplinkybės, ypač susijusios su saugumu ir nusikaltimų prevencija, pateisina tų teisių apribojimus, tačiau bet koks apribojimas kiekvienu atveju turi būti pagrįstas ir būtinas demokratinėje visuomenėje; „būtinumas“ reiškia, kad teisės į privatų gyvenimą apribojimas turi kilti dėl „primygtinio socialinio poreikio“ ir turi būti proporcingas siekiamiems teisėtiems tikslams. Nustatant šiuos ribojimus valstybėms narėms suteikta vertinimo laisvė, tačiau jos apimtis priklauso nuo daugelio aspektų, įskaitant apribojamos veiklos prigimtį ir apribojimais siekiamus tikslus. Bet kuriuo atveju, valstybei tenka pareiga įrodyti, kad būtinybė nustatyti apribojimą atsirado dėl primygtinio socialinio poreikio (žr., pvz., EŽTT 2018 m. gruodžio 4 d. sprendimą *Kazlauskas ir Nanartonis prieš Lietuvą*, pareiškimų Nr. 234/15 ir 22357/15). EŽTT šiame sprendime nurodė, jog valstybės gali nustatyti tam tikrus reikalavimus, kokius daiktus nuteistieji gali turėti, tačiau pabrėžė, kad tokiais reikalavimais (tam tikrais draudimais) turi būti siekiama teisėto tikslo. Aptariamos valstybės laisvės apimtis, ypač kalbant apie teisės aktuose įtvirtintus visišką draudimus, priklauso nuo daugelio aspektų, įskaitant apribojamos veiklos prigimtį, nuo apribojimais siekiamų tikslų ir to, ar apribojimas būtinas demokratinėje visuomenėje.

Teisėjų kolegija atkreipė dėmesį, kad BVK (ginčiui aktuali redakcija, galiojusi nuo 2020 m. liepos 1 d. iki 2022 m. sausio 1 d.) nustato, jog nuteistieji turi teisę turėti higienos reikmenis nepriklausomai nuo nuteistųjų priskyrimo atskiroms nuteistųjų grupėms (92 str. 1 d. 1–3 p.). Nuteistiesiems leidžiamų turėti asmeninių daiktų sąrašai nustatomi Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklėse (92 str. 2 d.). Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020 m. sausio 21 d. įsakymu Nr. 1R-25 patvirtintų Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių (redakcija, galiojusi nuo 2021 m. gegužės 26 d.) 20.3, 20.4, 20.5 papunkčiuose įvardintos konkrečios higienos priemonės, elektros prietaisai ir kiti daiktai bei reikmenys (20.3.1–20.5.15 p.), kuriuos konkrečiai leidžiama įsigyti ir turėti nuteistiesiems. Taip pat leidžiama įsigyti ir eksploatuoti kitus daiktus, kurie būtini nurodytų taisyklių 20.4, 20.5.4, 20.5.7 ir 20.5.15 papunkčiuose nurodytiems daiktams eksploatuoti. Taigi nurodytų daiktų ir priemonių sąrašas nėra baigtinis.

Šiame kontekste teisėjų kolegija pažymėjo, kad elektrinis nosies ir ausų epiliatorius laikytinas higienos priemone, kuri tiesiogiai nėra nurodyta Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėse, tačiau turi aiškų savo panaudojimo tikslą (asmens higienos poreikių tenkinimą). Teisėjų kolegijos vertinimu, vien tai, kad ši higienos priemonė (epiliatorius) nėra įtraukta į minėtą priemonių sąrašą, negali būti pagrindu atsisakyti leisti pareiškėjui turėti ir naudotis epiliatoriumi, kadangi toks atsisakymas paneigia pareiškėjo teisę į pagrindinių (higienos) poreikių užtikrinimą. Byloje nebuvo duomenų, jog pareiškėjas įsigytą daiktą (epiliatorių) būtų naudojęs ne pagal paskirtį, ar jį įsigijęs neteisėtai, atvirksčiai – pareiškėjas kreipėsi į Pravieniškių PN-AK, kad galėtų juo naudotis.

Atsižvelgusi į nurodytas aplinkybes, teisėjų kolegija konstatavo, kad atsakovas nepagrįstai ir nemotyvuotai atsisakė leisti pareiškėjui naudotis higienos priemone ir ją turėti, todėl pareiškėjo apeliacinis skundas tenkintas,

pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas ir priimtas naujas sprendimas – skundžiami Raštas ir Sprendimas panaikinti ir atsakovas įpareigotas iš naujo išnagrinėti pareiškėjo prašymą.

2023 m. balandžio 26 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. TA-309-502/2023

Teismo proceso Nr. 3-66-3-00087-2019-5

Procesinio sprendimo kategorija 37.3

[Prieiga internete](#)

41. Kiti ginčai viešojo administravimo srityje

Dėl IP adreso svarbos vertinant, ar asmuo davė sutikimą gauti naujienlaiškius

Byloje nagrinėtas ginčas, kilęs dėl Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos (toliau – Tarnyba) atsisakymo pradėti nagrinėjimo procedūrą dėl galimo Reklamos įstatymo pažeidimo. Pareiškėjui (uždarajai akcinei bendrovei) el. paštu teikti vienos bendrovės naujienlaiškiai, kuriuos gauti šis esą nebuvo išreiškęs sutikimo. Tarnybai kreipusis į minėtą bendrovę, ši paaiškino, kad pareiškėjo el. pašto adresu yra pateiktas sutikimas gauti bendrovės naujienlaiškius, jis buvo užsiregistravęs bendrovės naujienlaiškių gavimo registracijos formoje. Pirmosios instancijos teismui atmetus pareiškėjo skundą, apeliaciniame skunde pareiškėjas akcentavo, jog iš bendrovės Tarnybai pateiktų duomenų negalima spręsti, ar registruotasi tikrai jo IP adresu, ar tikrai būtent pareiškėjas davė sutikimą naujienlaiškiams gauti.

LVAT teisėjų kolegija nustatė, jog pareiškėjo el. pašto adreso vardu buvo registruotasi gauti bendrovės siunčiamą reklamą (naujienlaiškius) ir pareiškėjo, kaip reklamos vartotojo, el. pašto adresu vardu buvo išreikštas sutikimas patvirtinant registraciją, t. y. sutinkant šią reklamą gauti. Naujienlaiškio registracijos forma buvo užpildyta ir sutikimas duotas patvirtinant registraciją iš el. pašto adreso, atsietai nuo to, koks konkretus fizinis asmuo šiuos duomenis pateikė ar užpildė registracijos formą, nes konkretaus fizinio asmens identifikavimas iš esmės būtų neįmanomas, be to, vienu el. pašto adresu gali naudotis keli fiziniai asmenys. Šioje byloje IP adreso, t. y. registracijos formą užpildžiusio subjekto identifikavimo nustatant registravimąsi pagal prisijungimo lokaciją, klausimas nelaikytas esminiu, nes IP adresas yra atsižvelgiant į vartotojo prisijungimo vietą kintantis veiksnys ir vien registracijos formą užpildžiusio subjekto identifikavimas pagal jo vietą neleidžia identifikuoti reklamos vartotojo, į savo el. pašto dėžutę gaunančio reklamą, sutikimo. Dėl to IP adreso, iš kurio buvo registruojamasi gauti bendrovės naujienlaiškius, ir registravimosi formą užpildžiusio subjekto nustatymas, net ir nesant šio subjekto ryšio su pareiškėju, taip pat savaime neleistu spręsti dėl Reklamos įstatymo 13 straipsnio pažeidimo. Reklamos skleidėjui teisės aktais nėra nustatyta pareiga įsitikinti, ar sutikimą gauti reklamą davė asmuo, tinkamai įgaliojotas veikti pareiškėjo vardu, ar toks sutikimas nėra apsimestinis ar duotas per klaidą.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2023 m. balandžio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-373-552/2023

Teismo proceso Nr. 3-61-3-00923-2021-2

Procesinio sprendimo kategorija 41

[Prieiga internete](#)

Dėl fizinių asmenų įtraukimo į bylą, kurioje nagrinėjamas juridiniam asmeniui paskirtos poveikio priemonės už Užimtumo įstatymo pažeidimus teisėtumo ir pagrįstumo klausimas

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VDI) nutarimo Užimtumo įstatymo pažeidimo byloje juridiniam asmeniui, kuriuo pareiškėjui už Užimtumo įstatymo 56 straipsnio 1 dalies 1 punkto pažeidimą skirta 5 646 Eur bauda, teisėtumo ir pagrįstumo.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjo skundą, konstatavęs, kad VDI turėjo pakankamą pagrindą pripažinti Užimtumo įstatymo 56 straipsnio 1 dalies 1 punkto pažeidimą.

Teisėjų kolegija nurodė, kad byloje pirmosios instancijos teismas nustatė, jog VDI nutarimu pareiškėjui pagrįstai paskirta 5 646 Eur bauda už tai, kad pareiškėjas nesudarė darbo sutarčių raštu su fiziniais asmenimis ir nebuvo pranešta Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritorinei įstaigai mažiausiai prieš vieną darbo dieną iki darbo pradžios apie fizinių asmenų priėmimą į darbą.

Ginčytame VDI nutarime konstatuota, jog D. Z. ir K. G. atliko siuvėjų funkcijas, o N. Ž. – administravimo funkcijas. Pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad byloje yra pakankamai duomenų, leidžiančių daryti išvadą, jog 2021 m. kovo 16 d. tarp pareiškėjo ir minėtų fizinių asmenų susiklostę santykiai turėjo darbo sutarties požymių. Nors pareiškėjas ne kartą prašė teismo kviesti liudytojus (t. y. minėtus fizinius asmenis), tačiau teismas jų į administracinės bylos nagrinėjimą neįtraukė.

Teisėjų kolegijos vertinimu, nagrinėtu atveju tarp pareiškėjo ir fizinių asmenų susiklosčiusių santykių pobūdžio ir trukmės vertinimas turi tiesioginę įtaką fizinių asmenų socialinei apsaugai, darbo stažui, mokėtinų mokesčių dydžiui (šiuo aspektu taip pat žr. LVAT 2023 m. balandžio 5 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eP-12-552/2023). Vadinasi, tikrinamas pirmosios instancijos teismo sprendimas, kuriuo pareiškėjo skundas atmestas, nors ir netiesiogiai, tačiau turi įtakos fizinių asmenų teisėms ir pareigoms.

Atsižvelgiant į tai, padaryta išvada, kad pirmosios instancijos teismas šioje byloje nusprendė ir dėl neįtrauktų į bylos nagrinėjimą asmenų teisių ir pareigų (ABTĮ 146 str. 2 d. 2 p.). Tokiu būdu pirmosios instancijos teismas padarė proceso teisės normų pažeidimą, kuris yra absoliutus pagrindas panaikinti teismo sprendimą. Todėl pareiškėjo apeliacinis skundas tenkintas, pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas ir byla perduota pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2023 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-569-968/2023

Teismo proceso Nr. 3-61-3-02454-2021-3

Procesinio sprendimo kategorija 41

[Prieiga internete](#)

II. Administracinių bylų teisena

43. Teisė kreiptis į teismą ir jos realizavimas

43.5. Atsisakymas priimti skundą

43.5.1. Kai skundas nenagrinėtinas ABTĮ nustatyta tvarka

43.5.1.1. Aktai ar veiksmai, dėl kurių negalima pateikti skundo administraciniam teismui

Dėl ABTĮ 18 straipsnio 2 dalyje nurodytų subjektų veiksmų ginčijimo

Pareiškėjas kreipėsi į teismą su skundu, prašydamas priteisti iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos, Lietuvos Respublikos Seimo, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, neturtinės žalos atlyginimą ir įpareigoti Seimo kanceliariją iš naujo išnagrinėti pareiškėjo prašymą dėl informacijos pateikimo.

Pirmosios instancijos teismas nutartimi pareiškėjo skundą atsisakė priimti, kaip nepriskirtiną administracinių teismų kompetencijai, bei išaiškino pareiškėjui teisę su ieškiniu kreiptis į bendrosios kompetencijos teismą. Teismas pažymėjo, kad pareiškėjas siekia žalos, kuri, jo manymu, kilo iš galbūt neteisėtų teisėjų veiksmų, jiems nagrinėjant skunde nurodytas civilines bylas, bei Vyriausybės kanceliarijos, Seimo, Teisingumo ministerijos ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nekokybiško teisinio reguliavimo užimtumo politikoje.

Nagrinėdamas pareiškėjo atskirąjį skundą, LVAT pažymėjo, kad administracinių teismų kompetencijai, be kita ko, nepriskiriama tirti Respublikos Prezidento, Seimo, Seimo narių, Ministro Pirmininko, Vyriausybės, Konstitucinio Teismo, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo ir Lietuvos apeliacinio teismo teisėjų veiklos, kitų teismų teisėjų, taip pat prokurorų, ikiteisminio tyrimo pareigūnų ir antstolių procesinių veiksmų, susijusių su teisingumo vykdymu ar bylos tyrimu, taip pat su sprendimų vykdymu, ir Seimo kontrolieriaus ir Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus sprendimų (ABTĮ 18 str. 2 d.). Tačiau, teisėjų kolegijos vertinimu, pareiškėjo skunde nurodytos aplinkybės ir pareikšti reikalavimai neleidžia prieiti prie išvados, kad pareiškėjas neturtinę žalą kildina iš ABTĮ 18 straipsnio 2 dalyje nurodytų subjektų veiklos ir dėl to pareiškėjo skundas nenagrinėtinas ABTĮ nustatyta tvarka. Kaip buvo matyti iš pareiškėjo skundo (atskirų jo dalių, kuriose nurodyti Lietuvos valstybės atstovų neteisėti veiksmai (neveikimas), jis savo teisių pažeidimą sieja su Seimo kanceliarijos, Vyriausybės kanceliarijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos neteisėtais veiksmais (neveikimu), nagrinėjant jo prašymus ir skundus dėl informacijos pateikimo. Administracinis teismas tokias bylas gali nagrinėti (ABTĮ 17 str. 1 d. 3 p.).

Be to, pirmosios instancijos teismas, atsisakydamas priimti pareiškėjo skundą, rėmėsi teisės aktų nuostatomis, reglamentuojančiomis Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos veiklą, tačiau pareiškėjas

teismui paduotame skunde nereiškė reikalavimų Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijai. Skundžiamoje nutartyje teismas nemotyvavo, kaip pareiškėjo skundo reikalavimai yra siejami su Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos veikla. Teisėjų kolegija atkreipė dėmesį, kad pareiškėjas skunde taip pat nurodė aplinkybes, jog nesutinka su Teisingumo ministerijos veiksmais (neveikimu) dėl pareiškėjo pateiktos peticijos, tačiau reikalavimo Teisingumo ministerijai (ar kaip valstybės atstovui) skunde nereiškė.

Teismas, siekdamas tinkamai apibrėžti skundo ribas bei nustatyti proceso dalyvius (įskaitant atsakovo atstovus), taip pat padėti pareiškėjui įgyvendinti jo procesines teises (ABTĮ 12 str.), galėjo pasiūlyti pareiškėjui patikslinti ginčo šalis, taip pat skundo reikalavimus ar aplinkybes, iš kurių kildinamas neturtinės žalos atsiradimas (jei jos teismui nebuvo aiškios) per trūkumų šalinimo institutą (ABTĮ 33 str. 1 d.) arba pasinaudoti ABTĮ 33 straipsnio 5 dalyje įtvirtinta galimybe.

Dėl nurodytų priežasčių pirmosios instancijos teismas netinkamai aiškino ir taikė proceso teisės normas, todėl atskirasis skundas tenkintas, pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta ir pareiškėjo skundo priėmimo klausimas perduotas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2023 m. balandžio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-216-1047/2023

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01461-2023-2

Procesinio sprendimo kategorija 43.5.1.1

[Prieiga internete](#)

Dėl generalinio prokuroro rezoliucijos, kuria pritarta tarnybinio pažeidimo konstatavimui

Pareiškėjas kreipėsi į teismą su skundu, prašydamas panaikinti Lietuvos Respublikos generalinės prokurorės rezoliuciją, kuria pritarta Vidaus tyrimų skyriaus teikimui „Dėl tarnybinio pažeidimo konstatavimo“.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atsisakė priimti kaip nenagrinėtiną teismų ABTĮ nustatyta tvarka, įvertinęs tai, kad pareiškėjas prie skundo pateikė Tarnybinio patikrinimo išvadą, Teikimą dėl tarnybinio pažeidimo konstatavimo su Lietuvos Respublikos generalinės prokurorės 2022 m. lapkričio 15 d. rezoliucija: „Pritariu teikimui, konstatuoju pažeidimą ir neskiriu nuobaudos“. Pasak teismo, generalinis prokuroras dėl atlikto tarnybinio patikrinimo priima galutinį sprendimą, kurį įformina įsakymu, tuo tarpu rezoliucija, kurią pareiškėjas skundžia, yra procedūrinis elementas, kurio pagrindu generalinis prokuroras priima galutinį sprendimą – įsakymą. Taigi pareiškėjo prašoma panaikinti rezoliucija nėra administracinis aktas, sukeltis jam teises pasekmes, tai yra tarpinis procedūrinis elementas, dėl kurio negali būti paduodamas skundas.

Atskirąjį skundą nagrinėjusi teisėjų kolegija vadovavosi LVAT praktika, pagal kurią vien tarnybinio nusižengimo konstatavimas, neskiriant tarnybinės nuobaudos, gali turėti realią įtaką prokuroro materialiniams bei karjeros prokuratūros sistemoje interesams, todėl nepagrįsta būtų teigti, jog ginčijamas aktas – generalinio prokuroro rezoliucija, kuria pripažįstama, kad prokuroras padarė tarnybinį pažeidimą, bet neskiriama jam tarnybinė nuobauda – prokurorui akivaizdžiai nesukelia jokių teisinių pasekmių. Atsižvelgusi į tai, teisėjų kolegija darė išvadą, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai konstatavo, jog ginčas dėl Lietuvos Respublikos generalinės prokurorės rezoliucijos yra nenagrinėtinas teismų ABTĮ nustatyta tvarka.

2023 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-118-662/2023

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-09781-2022-4

Procesinio sprendimo kategorija 43.5.1.1

[Prieiga internete](#)

Dėl reikalavimo įpareigoti instituciją priimti signatarą

Pareiškėjai kreipėsi į teismą su skundu, kuriame, be kita ko, prašė nutraukti atsakovo Migracijos departamento neteisėtą neveikimą – įpareigoti Migracijos departamento direktorę nedelsiant be eilės priimti Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarą Z. V. dėl šios bylos ginčo dalyko. Pirmosios instancijos teismas išaiškino, kad dėl priėmimo pas Migracijos departamento direktorę pareiškėjai turėtų kreiptis Migracijos departamente nustatyta tvarka, todėl šią pareiškėjų skundo dalį teismas atsisakė priimti, kadangi reikalavimas nenagrinėtinas teismų ABTĮ nustatyta tvarka.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad pagal Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų ir Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio Tarybos 1949 m. vasario 16 d. deklaraciją pasirašiusių asmenų statuso įstatymo 4 straipsnio 1 dalies

1 punktą signataras, pateikęs pažymėjimą, turi teisę nekliudomai lankytis Seime, Prezidentūroje, Vyriausybėje bei kitose valstybės ir savivaldybių institucijose, o pagal to paties straipsnio 1 dalies 2 punktą, be eilės būti priimtas šio straipsnio 1 punkte išvardytų institucijų ir įstaigų vadovų. Iš su skundu pateiktų duomenų matyti, kad pareiškėjas Z. V. 2023 m. vasario 13 d. ir 2023 m. vasario 15 d. elektroniniais laiškais kreipėsi į Migracijos departamento direktorę dėl priėmimo.

Teisėjų kolegijos vertinimu, pareiškėjas, reikšdamas reikalavimą įpareigoti atsakovo direktorę nedelsiant be eilės priimti Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarą Z. V., siekia inicijuoti teisminį ginčą dėl atsakovo (Migracijos departamento), kaip viešojo administravimo subjekto, neveikimo, t. y. teisės aktuose įtvirtintų viešojo administravimo subjekto funkcijų neatlikimo ir / ar netinkamo atlikimo, vilkinimo atlikti veiksmus sudarant galimybę pareiškėjui nedelsiant būti priimtam Migracijos departamento direktorės pagal Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų ir Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio Tarybos 1949 m. vasario 16 d. deklaraciją pasirašiusių asmenų statuso įstatymą (ABTĮ 17 str. 1 d. 1 p.). Todėl pirmosios instancijos teismas nepagrįstai sprendė, kad šis patikslinto skundo reikalavimas nepriskirtinas nagrinėti administraciniam teismui.

2023 m. balandžio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-257-1188/2023

Teismo proceso Nr. 3-61-3-01945-2023-9

Procesinio sprendimo kategorijos: 43.5.1.1; 49

[Prieiga internete](#)

43.5.2. Kai byla nepriskirtina tam teismui

Dėl teritorinio teisingumo ginčijant Lietuvos administracinių ginčų komisijos sprendimą atsisakyti priimti skundą

Pareiškėjai, dvi bendrovės, kreipėsi į teismą su skundu, kuriame prašė panaikinti Lietuvos administracinių ginčų komisijos (toliau – Komisija) Šiaulių apygardos skyriaus sprendimą ir įpareigoti Komisijos Šiaulių apygardos skyrių priimti ir nagrinėti pareiškėjų skundą dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos (toliau – NŽT) 2023 m. sausio 27 d. rašto, kuriuo NŽT paliko nenagrinėtus pareiškėjų skundus dėl NŽT Šiaulių skyriaus 2023 m. sausio 13 d. sprendimų dėl prašymo išnuomoti kitos paskirties žemės sklypą. Pareiškėjai, nesutikdami su NŽT 2023 m. sausio 27 d. raštu, šiame rašte nurodyta tvarka jį apskundė Komisijai, tačiau Komisija sprendimu atsisakė priimti pareiškėjų skundą, kadangi ginčas nesusijęs su administraciniais teisiniais santykiais, o kyla iš civilinių teisinių santykių.

Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmai nutartimi atsisakė priimti pareiškėjų skundą, kadangi jis turėjo būti paduotas Vilniaus apygardos administraciniam teismui, atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjai Komisijai ginčija NŽT sprendimą (rašta).

Pareiškėjai atskirajame skunde dėl pirmosios instancijos teismo nutarties tvirtina, kad jie skundą teismui padavė dėl Komisijos sprendimo, o ne dėl NŽT 2023 m. sausio 27 d. rašto, todėl jų skundas priimtinas nagrinėti Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmuose.

Teisėjų kolegija priminė, kad pagal ABTĮ 28 straipsnio 3 dalį, apskundus administracinių ginčų komisijos ar kitos išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijos sprendimą, ginčo šalių procesinė padėtis nesikeičia. Tai reiškia, kad išankstinio ginčo nagrinėjimo ne teismo tvarka institucija negali būti ginčo šalimi administracinėje byloje teisme, į kurį persikėlė ikiteismine tvarka išnagrinėtas ginčas, o ginčo šalys administracinėje byloje teisme lieka tos pačios, kaip pareiškėjas buvo nurodęs skunde, pateiktame išankstinio ginčo nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijai. Pažymėta, kad minėto vertinimo nekeičia aplinkybė, jog Komisija šiuo atveju atsisakė priimti pareiškėjų skundą.

Bylos duomenys patvirtino, kad pareiškėjai Komisijos prašė panaikinti NŽT 2023 m. sausio 23 d. raštą, tačiau pirmosios instancijos teismas neteisingai sprendė, kad ginčo šalis (atsakovas) yra NŽT ir, atsižvelgdamas į šios institucijos buveinės adresą, nurodė, jog byla teisinga Vilniaus apygardos administraciniam teismui. Iš kartu su skundu pateiktų dokumentų buvo matyti, kad iš esmės pareiškėjai, siekdami valstybinės žemės nuomos santykių, nesutinka ir ginčija NŽT teritorinio padalinio, t. y. NŽT Šiaulių skyriaus, veiksmus, kuriais atsisakyta nagrinėti jų prašymus išnuomoti valstybinę žemę. Tai lemia, kad pradiniai faktiniai teisiniai santykiai susiklostė tarp pareiškėjų ir NŽT Šiaulių skyriaus, o ne tarp pareiškėjų ir NŽT, kuri atsisakė ikiteismine tvarka nagrinėti pareiškėjų skundą. Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes ir ABTĮ 31 straipsnio 1 dalies nuostatas, pareiškėjų

skundas teisingas tam administraciniam teismui, kurio veiklos teritorijoje yra NŽT Šiaulių skyriaus buveinė, t. y. Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmams.

Atsižvelgęs į tai, LVAT panaikino Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmų nutartį ir skundo priėmimo klausimą perdavė nagrinėti iš naujo.

2023 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-241-492/2023

Teismo proceso Nr. 3-64-3-00378-2023-1

Procesinio sprendimo kategorija 43.5.2

[Prieiga internete](#)

43.5.9. Kai skundas paduotas praleidus nustatytą skundo padavimo terminą ir šis terminas neatnaujinamas

Dėl skundo padavimo termino ginčijant VĮ Registrų centro sprendimą

Pareiškėjas VŠĮ Paliatyvios pagalbos ir šeimos sveikatos centras kreipėsi į teismą su skundu prašydamas panaikinti VĮ Registrų centro 2022 m. spalio 19 d. sprendimą, kuriuo įformintas pareiškėjo paramos gavėjo statuso išregistravimo veiksmas. Pirmosios instancijos teismas nutartimi pareiškėjui nustatė 14 kalendorinių dienų terminą nuo nutarties gavimo dienos pašalinti nustatytus skundo trūkumus – pateikti skundžiamą aktą ir pateikti motyvuotą prašymą atnaujinti terminą skundui paduoti, jei terminas yra praleistas. Įvertinęs duomenis, teismas apskūsta nutartimi netenkino pareiškėjo prašymo atnaujinti terminą skundui paduoti ir atsisakė priimti pareiškėjo skundą ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 9 punkte nustatytu pagrindu.

Iš bylos duomenų buvo matyti, kad pareiškėjas apie tai, jog jam 2022 m. spalio 19 d. panaikintas paramos gavėjo statusas, sužinojo 2022 m. gruodžio 5 d. gavęs VĮ Registrų centro 2022 m. lapkričio 11 d. pranešimą. Šią išvadą pagrindžia pakankami ir tarpusavyje neprieštaraujantys įrodymai. Byloje nebuvo jokių objektyvių duomenų, jog pareiškėjas apie jo duomenų pakeitimus Juridinių asmenų registre 2022 m. spalio 19 d. atliekant įrašą dėl paramos gavėjo statuso panaikinimo buvo informuotas anksčiau. Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, t. y. kad pareiškėjas, 2022 m. gruodžio 5 d. sužinojęs apie galbūt jo teises pažeidusį VĮ Registrų centro sprendimą dėl paramos gavėjo statuso panaikinimo, į teismą su skundu kreipėsi 2022 m. gruodžio 8 d., daryta išvada, kad jis ABTĮ 29 straipsnio 1 dalyje nustatyto procesinio termino nepraleido ir į teismą kreipėsi laiku.

Teisėjų kolegija pripažino, kad informacijos apie pareiškėjo duomenų pakeitimus paskelbimas VĮ Registrų centro informaciniame leidinyje šiuo atveju neturi jokios įtakos procesinio termino eigos pradžios nustatymui, kadangi Juridinių asmenų registro nuostatų 117 punkte aiškiai įtvirtinta tvarka, kokiais būdais ir terminais VĮ Registrų centras privalo pranešti juridiniam asmeniui apie priimtą sprendimą dėl paramos gavėjo statuso panaikinimo. Nuostatuose nėra nustatyta, kad Juridinių asmenų registro duomenų pakeitimų išregistruojant paramos gavėjo statusą paskelbimas informaciniame leidinyje yra prilyginamas sprendimo įteikimui konkrečiam juridiniam asmeniui ir / ar supažindinimui su individualiu administraciniu aktu.

Atsižvelgiant į tai, pareiškėjo atskirasis skundas patenkintas, pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta ir pareiškėjo skundo priėmimo klausimas perduotas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2023 m. balandžio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-146-662/2023

Teismo proceso Nr. 3-61-3-08724-2022-0

Procesinio sprendimo kategorija 43.5.9

[Prieiga internete](#)

54. Skundo palikimas nenagrinėtu

54.5. Kai į posėdį neatvyko pareiškėjas, o teismas nelaiko esant galima išspręsti bylą pagal esančią byloje medžiagą, kai apie tai pareiškėjui buvo pranešta

Dėl tinkamo pranešimo apie posėdį

Pareiškėjas skunde teismui prašė panaikinti Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos sprendimą „Dėl prieglobsčio (pabėgėlio statuso ir papildomos apsaugos) Lietuvos

Respublikoje nesuteikimo“ ir įpareigoti Migracijos departamentą iš naujo išnagrinėti pareiškėjo prašymą dėl prieglobsčio Lietuvos Respublikoje suteikimo.

Pirmosios instancijos teismas nutartimi pareiškėjo skundą paliko nenagrinėtą, nustatęs, kad pareiškėjas apie posėdžio vietą bei laiką buvo informuotas, o telefonu bei elektroniniu paštu Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Užsieniečių registracijos centras teismą informavo, jog pareiškėjas nedalyvaus teismo posėdyje, nes yra išvykęs į miestą ir iki teismo posėdžio pradžios negrįžęs į Užsieniečių registracijos centrą.

Nagrinėdamas pareiškėjo apeliacinį skundą, LVAT nustatė, kad byloje nėra duomenų, jog pirmosios instancijos teismas būtų priėmęs nutartį, kuria pareiškėjo dalyvavimas teismo posėdyje pripažintas būtinu, ir pareiškėjui apie tai būtų pranešta, taip pat nebuvo duomenų, kad pareiškėjui apie teismo posėdį būtų tinkamai pranešta.

Teisėjų kolegija pastaruoju aspektu pažymėjo, kad pareiškėjui siųstame teismo šaukime nurodyta, jog jis siunčiamas elektroniniu paštu, teismo posėdis vyks nuotoliniu būdu per „Zoom“ programą. Pareiškėjui teismo šaukimas buvo išsiųstas dviem elektroninio pašto adresais, prašant patvirtinti laiško gavimą, tačiau byloje nebuvo duomenų, kad teismo šaukimas pareiškėjui būtų įteiktas ABTĮ 74 straipsnyje nustatyta tvarka. Valstybės sienos apsaugos tarnybos Užsieniečių registracijos centro teismui pateiktame elektroniniame laiške nurodyta informacija, kad teismo posėdyje pareiškėjas nedalyvaus, nes nėra grįžęs iš miesto, nepatvirtina, kad apie minėtą teismo posėdį pareiškėjui būtų tinkamai pranešta.

Atsižvelgusi į tai, teisėjų kolegija konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai pareiškėjo skundą paliko nenagrinėtą, todėl pareiškėjo atskirasis skundas tenkintas, pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta ir byla perduota šiam teismui nagrinėti iš naujo.

2023 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-127-662/2023

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-04504-2022-2

Procesinio sprendimo kategorija 54.5

[Prieiga internete](#)

54.6. Kai bylos nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme metu paaiškėja, kad skundas neatitinka jo turiniui keliamų reikalavimų arba kad nesumokėtas žyminis mokestis, ir jeigu pareiškėjas per teismo nustatytą terminą trūkumų nepašalina

Dėl reikalavimo formuluotės ir skundo padavimo termino pagal Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymą

Pirmosios instancijos teisme gauta byla, perduota nagrinėti apylinkės teismo nutartimi, kurioje Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija (toliau – Inspekcija) prašė pripažinti negaliojančiu atsakovo Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymą (toliau – Įsakymas). Pirmosios instancijos teismas paliko skundą nenagrinėtą, nurodydamas, jog pareiškėjas nepašalina nutartyje nurodytų skundo trūkumų, t. y. suformuluoti reikalavimą, pagal kurį teismas galėtų priimti vieną iš ABTĮ 88 straipsnyje nurodytų sprendimų rūšių, bei nurodyti, kada jam tapo žinoma apie Įsakymą, ir pateikti šias aplinkybes patvirtinančius dokumentus, o jei ABTĮ 29 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas 1 mėnesio terminas praleistas, teismas pasiūlė pareiškėjui prašyti atnaujinti skundo padavimo terminą.

Pirmosios instancijos teismas apskūsta nutartimi konstatavo, jog prašydamas pripažinti Įsakymą negaliojančiu, pareiškėjas nepašalina nustatytų skundo trūkumų, o apie Įsakymą pareiškėjui tapo žinoma 2018 m. lapkričio 9 d. išdavus Inspekcijos statybą leidžiantį dokumentą, bet ne 2021 m. gruodžio 3 d. patikrinimo aktu, dėl to pareiškėjas į teismą kreipėsi praėjus daugiau nei 3 metams nuo dienos, kada turėjo sužinoti apie priimtą Įsakymą, ir nenurodė priežasčių, dėl kurių praleistas ABTĮ 29 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas terminas.

Vertindama pirmosios instancijos teismo išvadą dėl pareiškėjo skundo reikalavimo pripažinti Įsakymą negaliojančiu kaip nenagrinėtiną ABTĮ nustatyta tvarka, teisėjų kolegija sprendė, kad pareiškėjo argumentų pobūdis, nurodytos aplinkybės ir galimi teisės aktų pažeidimai, padaryti priimant ginčijamą Įsakymą, leidžia teigti, jog pareiškėjas siekia ne faktinių aplinkybių konstatavimo, o Įsakymo panaikinimo. Todėl, pasak LVAT, pareiškėjo kreipimosi į teismą siekiamas materialinis teisinis rezultatas ir suformuluoto reikalavimo esmė yra Įsakymo panaikinimas. Nors reikalavimas suformuluotas kaip prašymas pripažinti faktą, vertinant šio reikalavimo turinį ir pobūdį pagal skunde dėstomas faktines ir teisines aplinkybes, nebuvo pagrindo sutikti su teismo išvada,

kad pareiškėjo kreipimosi į teismą esmė buvo faktinių aplinkybių konstatavimas, t. y. ABTĮ nustatyta tvarka nenagrinėtinas reikalavimas. Dėl to pirmosios instancijos teismas nepagrįstai dėl šio reikalavimo paliko skundą nenagrinėtą.

Teisėjų kolegija taip pat nesutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad pareiškėjas praleido skundo padavimo teismui terminą. Pagal Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 61 straipsnio 6 dalį, įvertinusi nustatytų pažeidimų mastą, pobūdį ir kitas su pažeidimų šalinimu susijusias aplinkybes, teritorijų planavimo valstybinės priežiūros institucija turi teisę per 2 mėnesius nuo patikrinimo pabaigos dienos kreiptis į teismą dėl nustatytų pažeidimų šalinimo, nepateikdama šio straipsnio 4 dalyje nurodyto privalomojo nurodymo. LVAT praktikoje pažymėta, jog pareiškėjo teises ir pareigas vykdamas teritorijų planavimo ir statybos valstybinę priežiūrą reglamentuoja specialusis įstatymas – Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymas, todėl nustatyto termino skaičiavimo eiga prasideda pagal specialiojo įstatymo nuostatas, o ne pagal bendrąją ABTĮ 29 straipsnio 1 dalies taisyklę.

Taigi, kaip akcentavo teisėjų kolegija, specialiame įstatyme įtvirtinto termino eigos pradžia yra aiškiai siejama su patikrinimo pabaigos diena, o kaip teisingai atskirajame skunde pažymėjo pareiškėjas, išduodant Inspekcijos statybą leidžiantį dokumentą, ginčijamo akto (įsakymo) teisėtumas nebuvo pareiškėjo nagrinėjimo dalykas ir apie galimą šio akto neteisėtumą pareiškėjas sužinojo tik atlikęs patikrinimą. Taigi pirmosios instancijos teismo išvada, siejanti termino eigos pradžią su sužinojimu apie įsakymą pagal ABTĮ 29 straipsnio 1 dalį, šiuo atveju įstatyme įtvirtintą specialiąją taisyklę daro neveiksmingą, faktiškai užkertant kelią Inspekcijai atlikti nevykdant teritorijų planavimo proceso priimtų administracinių sprendimų valstybinę priežiūrą ir nustačius pažeidimus kreiptis į teismą pagal specialiojo įstatymo įtvirtintą terminą. Taigi, sprendamas pareiškėjo skundo padavimo termino eigos pradžios klausimą, pirmosios instancijos teismas nepagrįstai vadovavosi bendrąja ABTĮ 29 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta taisykle, nesprendamas klausimo pagal specialiajame įstatyme įtvirtintą terminą ir tinkamai nepagrįsdamas, kodėl šiuo konkrečiu atveju specialioji taisyklė nebuvo taikyta.

Išdėstytos faktinės ir teisinės aplinkybės sudarė pagrindą teisėjų kolegijai spręsti, jog, palikdamas pareiškėjo skundą nenagrinėtą, pirmosios instancijos teismas neteisingai vertino pareiškėjo reikalavimo esmę bei netinkamai sprendė dėl pareiškėjo skundo padavimo termino eigos pradžios. Klausimas perduotas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2023 m. balandžio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-231-822/2023

Teisminio proceso Nr. 2-68-3-02777-2022-8

Procesinio sprendimo kategorija 54.6

[Prieiga internete](#)

60. Proceso atnaujinimas

60.3.2. Naujai paaiškęjusios esminės bylos aplinkybės, kurios nebuvo ir negalėjo būti žinomos pareiškėjui bylos nagrinėjimo metu

Dėl Europos Komisijos pradėtos pažeidimo procedūros kaip naujai paaiškęjusios aplinkybės vertinimo

Pareiškėja siekė atnaujinti procesą užbaigtoje administracinėje byloje esą paaiškęjus esminėms bylos aplinkybėms, apie kurias pareiškėja sužinojo jau įsiteisėjus teismo nutarčiai, t. y. kad 2021 m. liepos 15 d. Europos Komisija pradėjo pažeidimo procedūrą Nr. INFR(2020)4057 prieš Lietuvą, kurioje išreiškė poziciją dėl netinkamo Direktyvos⁶ įgyvendinimo PVM apmokestinimo srityje. Pareiškėjos vertinimu, Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos (toliau – VMI) bei šį ginčą nagrinėjusios institucijos neteisingai aiškino bei taikė direktyvos ir ją įgyvendinančio nacionalinės teisės akto nuostatas (iš esmės ir dėl to, jog rėmėsi galimai neteisingu šio straipsnio vertimu į lietuvių kalbą), dėl ko priėmė Europos Sąjungos teisės aktams prieštaraujantį sprendimą.

LVAT teisėjų kolegija nusprendė, kad pareiškėjos prašyme dėl proceso atnaujinimo nurodytos aplinkybės, kurias ji įvardija kaip turinčias esminę reikšmę administracinei bylai, nesudaro pagrindo konstatuoti, jog šios aplinkybės yra naujai paaiškęjusios ir nebuvo žinomos (negalėjo būti žinomos) pareiškėjai bylos nagrinėjimo metu. Argumentai, kad VMI bei šį ginčą nagrinėjusios institucijos neteisingai aiškino bei taikė Direktyvos 11 straipsnio bei Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (toliau – PVMĮ) 71 straipsnio 7 dalies nuostatas buvo nurodyti jau pareiškėjos apeliaciniame skunde. Be to, tokie pareiškėjos prašymo atnaujinti procesą argumentai

⁶ 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos.

galėtų būti vertinami kaip pagrindžiantys proceso atnaujinimo pagrindą, numatytą ABTĮ 156 straipsnio 2 dalies 10 punkte – jeigu pateikiami akivaizdūs įrodymai, kad padarytas esminis materialiosios teisės normų pažeidimas jas taikant, galėjęs turėti įtakos priimti neteisėtą sprendimą ar nutartį, tačiau pareiškėja prašyme tokiu pagrindu proceso atnaujinti neprašo. Kita vertus, pareiškėjos nurodomos faktinės aplinkybės dėl 2021 m. liepos 15 d. Europos Komisijos pradėtos pažeidimo procedūros teisėjų kolegijos įvertintos kaip naujai atsiradusios po apeliacinės instancijos teismo nutarties priėmimo, o ne naujai paaiškėjusios esminės bylos aplinkybės, kurios egzistavo, bet nebuvo ir negalėjo būti žinomos pareiškėjai bylos nagrinėjimo metu.

Prašymas atnaujinti procesą administracinėje byloje netenkintas.

2023 m. balandžio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eP-2-556/2023

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01894-2019-7

Procesinio sprendimo kategorija 60.3.2

[Prieiga internete](#)